

Colofon



Op de cover

Foto genomen van de Blaasveldstraat rond 1907 te Tiselt, aan de rechterzijde op de foto zien we het brandspuit-huis. Hierin stond onder meer de brandkar en materialen klaar om als het brandde direct te kunnen uitrukken in Tiselt.

Editie

Jaargang 13 | nr. 3 | juli-augustus-september 2018

Werkten mee aan dit nummer

Emiel Geens
René Pattyn
Annie Van Dessel
Natalie Geuens
Leon Bernaerts
Gust Van Auwenis
Rik Van der kriecken

Vormgeving

Natalie Geuens

Eindredactie

Annie Van Dessel
René Pattyn

Verantwoordelijke uitgever

Annie Van Dessel
Voorzitter
Tisseltsesteenweg 92
B-2830 Willebroek

Redactieadres

Molenweg 24
B-2830 Willebroek
info@vaertlinck.be
www.vaertlinck.be

ISSN 1782-2785

Koninklijke Bibliotheek van België - Wettelijk depot nr. D/2011/12484/5

Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten of beeldmateriaal kan slechts gebeuren mits schriftelijke toelating van de auteur en vermelding van het tijdschrift Vaertlinck Contact, jaargang en nummer. Elke auteur is individueel verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar artikel.

Voorwoord

Geachte lezer,

De geschiedenis herhaalt zich ...
Hoe dikwijls hoorde u die uitspraak al?

1918 – 2018

In 1918 direct na afloop van de 1^{ste} Wereldoorlog, vertrok een jonge Belgische moeder met haar 9-jarig zoontje naar Amerika, op zoek naar een beter leven.

Eens aangekomen op Ellis Island, onder het Vrijheidsbeeld van New York, werden moeder en kind gescheiden.

De moeder mocht blijven en kreeg de nodige papieren.

Het kind werd naar België teruggestuurd, helemaal alleen op de stoomboot!
100 jaar later ... is er niets veranderd.

Het zet ons tot nadenken, nietwaar?

Wij wensen u in elk geval een mooie, aangename zomervakantie.

Een rustperiode waarin wij ons kunnen herbronnen.



Veel leesplezier,
De redactie

Inhoud

De vroegste vermeldingen van Willebroek (2)	2
Tiselt telling 1693 (3)	5
Groote Harmonie 1864	8
Willebroek rond 1820	12
Dodelijk onweer in Tiselt en Breendonk	16
Blaasveldse notities uit 1888	19
Voornamen (7)	20
Verslag over een ontvluchting van gedetineerden	23
bezoek aan het voormalige concentratiekamp	24
Belastingen zijn van alle tijden	27
Steunende- en ereleden	31
Devotionalia beurs	32
Mededelingen	33
Oproep Vaertlinck vzw	33
Advertenties	34

De vroegste vermeldingen van Willebroek (deel 2)

3.b. De oorkonde van 1189

Hier volgt het deel van de Latijnse tekst van de oorkonde die van belang is:

Notum fieri volumus quod duo altaria Willebroc Vidrene que dilectus noster Fulco canonicus ecclesie Remensis tenebat in manus nostras reddidit et nos eadem pro salute anime nostre et parentum nostrorum ecclesie sancti Auberti in perpetuum tenenda concessimus sine persona salvo iure nostro et officialium nostrorum.

In deze oorkonde, gedateerd op 1189, uitgaande van Bisschop Rogerus van Kamerijk en gericht aan de Abdij van Saint-Aubert, te Kamerijk, schenkt hij de *altaria* van Willebroek en Vremde aan deze abdij “in eeuwig bezit”³⁸. De Latijnse tekst van de oorkonde heeft Verbesselt wel opgenomen in zijn werk³⁹, en er bestaat eveneens een afschrift van in het aartsbisschoppelijk archief te Mechelen⁴⁰. Wauters vermeldt deze oorkonde in zijn *Table chronologique des chartes et diplômes imprimés concernant l’histoire de la Belgique*⁴¹.

Rogerus vermeldt de naam van de vorige bezitter, Fulco, hetgeen volgens Verbesselt uitzonderlijk is⁴². Hij maakt echter geen onderscheid tussen een “eigenkerk” en een “personaat”. Volgens Carnier zijn personaten een lokaal verschijnsel voor de Noord-Franse bisdommen en Neder-Lotharingen (grosso modo Nederland, België, stuk van Duitsland en Noord-Frankrijk). Het verschil met de eigenkerken was dat personaten steeds in handen waren van (seculiere) geestelijken, nooit leken. Na hun dood stelde de bisschop in ruil voor een verheffingsgeld een nieuwe *persona* aan. Vaak was deze nieuwe *persona* een opvolger van de vorige. Dit kon een familielid zijn of zelfs een zoon, indien de *persona* bijvoorbeeld geen hogere wijding had ontvangen⁴³.

Personaten zijn een fenomeen van begin 11^{de} eeuw tot plusminus 1200 (uiteraard met de nodige uitzonderingen)⁴⁴. Vanaf de tweede helft van de 11^{de} en vooral tijdens de 12^{de} eeuw stierf het systeem stilaan uit, doordat de *personae* hun bezit schonken of verkochten aan abdijen en kapittels. De oorkonde van 1189 is daar een typisch voorbeeld van.

Het feit dat de naam van de vorige *persona* wordt vermeld, is een uitzondering, volgens Verbesselt⁴⁵. Als schenking van een *altare* aan een abdij is het niet zo uitzonderlijk laat, afgaande op Carnier⁴⁶. Wat wel uitzonderlijk is, is de vorige oorkonde, waar in 1182 nog een personaat wordt geschonken.

Het gevolg van deze oorkonde is dat de abdij van Saint-Aubert vanaf 1189 in principe een derde van de tienden ontving plus de inkomsten uit de offergaven. Bovendien mogen ze hun eigen priesters aanstellen, mits goedkeuring door de bisschop (het presentatierecht)⁴⁷. Dezelfde rechten had Fulco van 1182 tot 1189, maar nu is het *altare* dus niet meer in handen van 1 persoon, maar van een abdij.

³⁸Rijsel, Archives Départementales du Nord, 36H, 65/694.

³⁹VERBESSELT (J.). *op. cit.* p. 259.

⁴⁰AA., bundel Willebroek, nr. 16.

⁴¹WAUTERS (A.) (ed.). *Table chronologique des chartes et diplômes imprimés concernant l’histoire de la Belgique*. Brussel, Hayez, 1866-1971, XI, 1, p. 287.

⁴²VERBESSELT (J.). *op. cit.* pp. 260-261.

⁴³CARNIER (M.). *op. cit.* p. 19.

⁴⁴Ibidem, pp. 18-19.

⁴⁵VERBESSELT (J.). *op. cit.* p. 260.

⁴⁶CARNIER (M.). *op. cit.* p. 22. De auteur neemt hier 1250 als einddatum in een telling van overdrachten in het bisdom Terwaan.

⁴⁷Ibidem, pp. 8-9.

3.c. De oorkonde van 1190

Hier volgt het deel van de tekst die van belang is:

Ut et de bona voluntate commendamur apud dominium et tranquillitati eorum provideamus in posterum, quorum bona sicut ex nostra sub pacis bone auctoritate sedis cathedralis conservare compellimur, ea propter presentium auctoritate significamus universis quod donationem altarium de Willebroeck et Vrimede que a domino Rogero episcopo nostro ecclesie sancti Authberti titulo elemosine facta est ratam habemus et auctoritate communis consensus nostri in perpetuum confirmamus subscriptis testibus eorum qui donationi illi vel interfuerunt vel ascensum prebuerunt.

Deze oorkonde is in 1190 opgesteld door de proost van het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Cambrai, Johannes, en door Hugo, de deken van hetzelfde kapittel. Ze richten zich tot de abdijs van Saint-Aubert, met de melding dat ze hun toestemming geven en op de hoogte zijn van het geven van de *altaria* van Willebroeck en Vremde. Het origineel bevindt zich opnieuw te Rijsel⁴⁸. Net als bij de vorige oorkonde heeft Verbesselt de Latijnse tekst integraal overgenomen, hetgeen het begrijpen van de tekst toch ietwat vergemakkelijkt⁴⁹. Eveneens als bij de vorige oorkonde bevindt een afschrift ervan zich in het aartsbisschoppelijk archief te Mechelen⁵⁰.

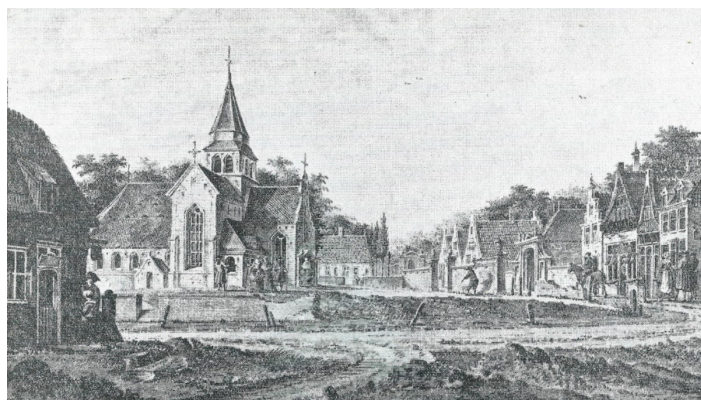
In tegenstelling tot wat Verbesselt beweert⁵¹, die geïntrigeerd is door deze bevestigingsbrief, lijkt het mij een vrij gewone bevestiging te zijn van een overdracht. Het bisschoppelijk kapittel had immers een en ander in de pap te brokken. De invloed van de bisschop en zijn medewerkers mag dus zeker niet overschat worden⁵².

4. Conclusie

De drie vroegste oorkonden waar Willebroeck in voorkomt zijn een typisch voorbeeld van de toegesloten verschriftelijking op het einde van de 12^{de} eeuw. De oorkonde van 1182 is een laat voorbeeld van een schenking van een personaat aan een kanunnik van de metropolitane O.L.V.-kerk van Reims. Deze kanunnik, Fulco, blijkt de graad van *magister* (= leraar, geleerde) te hebben gehad, en er zijn aanwijzingen dat hij een *judex delegatus* was; of mogelijk een tussenvorm tussen *judex delegatus* en *officialis*.

In 1189 wordt dit personaat opgeheven en aan de abdijs van Saint-Aubert gegeven, hetgeen in deze periode op vele plaatsen gebeurde. Deze abdijs heeft in theorie tot aan de Franse Revolutie het patroonaatsrecht over Willebroeck bezeten. In 1709 heeft deze abdijs trouwens een conflict gehad met de aartsbisschop van het bisdom Mechelen (waar Willebroeck vanaf 1559 toe behoorde) Humbertus Wilhelmus de Precipiano. De abdijs wou haar eigen kanunnik te Willebroeck aanstellen. De zaak werd echter afgesloten ten nadele van Saint-Aubert⁵³.

In 1190 bevestigt het bisschoppelijk kapittel van Kamerijk nog de overdracht van 1189.



Kerkplein van Willebroeck in 1790 door T. Verrijck (Prentenkabinet der Koninklijke Bibliotheek te Brussel)
Vermoedelijk was de oude toren verbrand en was bovenstaande de voorlopige herstelling.
In 1853, bij veranderingswerken aan de kerk, kreeg ze haar huidige uitzicht.

⁴⁸Rijsel, Archives Départementales du Nord, 36H, 65/697.

⁴⁹VERBESSELT (J.). *op. cit.* pp. 259-260.

⁵⁰AA., bundel Willebroeck, nr. 16.

⁵¹VERBESSELT (J.). *op. cit.* p. 261.

⁵²CARNIER (M.). *op. cit.* p. 22, p. 24.

⁵³VERBESSELT (J.). *op. cit.* p. 260.

5. Bibliografie

- ART (J.) en BOONE (M.) (eds.). *Inleiding tot de lokale geschiedenis van de 12^{de} tot de 18^{de} eeuw*. Gent, Centrum voor Geschiedenis Universiteit Gent, 2004, 290 p. (Hoe schrijf ik de geschiedenis van mijn gemeente, 2).
- BAUER (R.), GRAUWEN (W.), JANSSENS (J.) e.a. *Brabant in de twaalfde eeuw: een renaissance?*. Brussel, universitaire faculteiten Sint-Aloysius, 1987, 193 p.
- BLOM (J.) en LAMBERTS (E.) (ed.). *Geschiedenis van de Nederlanden*. Rijswijk, Nijgh & Van Ditmar, 1997, 397 p.
- CARNIER (M.). "De middeleeuwse parochie in het graafschap Vlaanderen tijdens de volle middeleeuwen. Een overzicht" In: *Handelingen van het genootschap voor Geschiedenis*, 136, 1999, p. 3-31.
- CRAB (D.). *Dialect in Willebroek*. Boom, PTS, 1984.
- CROENEN (G.). *Familie en macht: de familie Berthout en de Brabantse adel*. Leuven, Universitaire pers, 2003, 314 p.
- DE DECKER (K.). *De Sint-Niklaaskerk te Willebroek*. VVV Vaartland, 1985, 44 p.
- DE HERDT (T.) en RABHOOTY (T.). *Willebroek van landbouwdorp tot industriegemeente*. Willebroek, 1982.
- DE NEEF (C.). *De patrocinia in het middeleeuwse bisdom Kamerijk*. Brussel, VUB, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 2006.
- DE SEYN (E.). *Geschied- en aardrijkskundig woordenboek der Belgische gemeenten*. Turnhout, Brepols, 1952.
- DESSPORTES (P.). *Diocèse de Reims*. Turnhout, Brepols, 1998, 664 p. (Fasti ecclesiae Gallicanae, 3).
- DE WACHTER (L.). *Repertorium van de Vlaamse gouwen en gemeenten*. Antwerpen, De Sikkel, 1942-1957 en 1962-1967.
- FOURNIER (P.). *Les officialités du moyen âge*. Parijs, E. Plen, 1880, 329 p.
- GYSELING (M.). *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226)*. Brussel, Belgisch interuniversitair centrum voor Neerlandistiek, 1960.
- HASQUIN (H.). *Gemeenten van België: geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek*. Brussel, Renaissance du livre, 1980-1981.
- LISSENS (R.) (ed.). *Winkler Prins encyclopedie van Vlaanderen*. Brussel, Elsevier Sequoia, 1972-1974.
- LUTZ (L.) (ed.). *Lexikon des Mittelalters*. München, Artemis, 1977-1998.
- NIERMEYER (J.) (ed.). *Mediae Latinitatis lexicon minus*. Leiden, Brill, 1976, 1138 p.
- POLFLIET (K.). "De grote geschiedenis van het kleine Vaartland. Van Romeinen en Franken." In: *Vaertlinck: drie-maandelijks tijdschrift van de werkgroep genealogie en heemkunde Willebroek*, II, 2006, 2, pp. 11-13.
- VERBESSELT (J.). *Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13^{de} eeuw, deel I*. Pittem, G. Veys, 1950.
- VERBESSELT (J.). *Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13^{de} eeuw, deel IX*. Pittem, G. Veys, 1969, 319 p.
- VERHULST (A.). *Landschap en landbouw in Middeleeuws Vlaanderen*. Gent, Gemeentekrediet, 1995, 191 p.
- VLEESSCHOUWERS-VAN MELKEBEEK (M.). *De officialiteit van Doornik. Oorsprong en vroege ontwikkeling (1192-1300)*. Brussel, Paleis der academiën, 1985, 210 p.
- WAUTERS (A.). *Histoire des environs de Bruxelles*. Brussel, Editions culture et civilisation, 1972² (deel 6c).
- WAUTERS (A.) (ed.). *Table chronologique des chartes et diplômes imprimés concernant l'histoire de la Belgique*. Brussel, Hayez, 1866-1971 (16 vol.).
- WAUTERS (A.). *Thesaurus Diplomaticus*. Turnhout, Brepols, 1998 (CD-rom).

6. Vindplaats oorkonden:

- 1182: Rijsel, Archives Départementales du Nord, 36H, 64/688.
- 1189: Rijsel, Archives Départementales du Nord, 36H, 65/694.
- 1190: Rijsel, Archives Départementales du Nord, 36H, 65/697.

Tisselt telling 1693 (deel 3)

(f° 201) Guilliam troch cossaert ende maria van hoele sijn huysvrouwe.

Den selven eenen sone Jan out 19 Jaer,

Den selven een dochter elisebeth out 12 Jaer,

Gillis van Camp cossaert ende Jenneken schers sijne huysvrouwe.

Den selven eenen sone Jan van camp out 24 Jaer.

Den selven drij dochters. Jenno van Camp out 20 Jaer, marie out 12 Jaer ende cornelia out 5 Jaer,

Den selven eenen knecht merten nellens out 20 Jaer,

Jan van thienen hantwercker ende out 46 Jaer, ende Jenno belders sijne huysvrouwe out 44 Jaer,

Den selven eenen 5 sonen Jan van thienen out 16 Jaer, Peeter out 12 Jaer, francois out 8 Jaer, Pauwels out 4 Jaer, ende Jacobus out 1 Jaer,

Den selven een dochter Josina out 14 Jaer

(f° 201 v°) Jan de maijer hantwercker, out 30 Jaeren, ende anna de backer sijn huysvrouwe out 26 Jaer,

Niclaes van thienen cossaert out 42 Jaer, ende maria van schel out 44 Jaer.

Den selven eenen sone Jan van thienen out 15 Jaer,

Anthoon troch out 40 Jaer, ende Peeternelle cortebeeck sijne huysvrouwe out 38 Jaer,

Den selven eenen sone Jan out 12 Jaer

Den selven drij dochters marie 10, marie 7. ende barbara out 4 Jaer

Jaspar verbeeck Cossaert out 44 Jaer, ende Josina huijsmans sijne huysvrouwe out 57 Jaer

Den selven eenen sone Jan out 15 Jaer,

Den selven een dochter barbara out 12 Jaer.

(f° 202) Hendrick welers Cossaert out 27 Jaer ende Josina de maes sijne huysvrouwe out 32 Jaer,

Den selven eenen sone Jan out 4 Jaer,

Den selven een dochter marie out een Jaer.

Joos verhoeven cossaert out 45 Jaer, ende cathlijn schuwegen, sijne huysvrouwe out 44 Jaer,

Den selven drij dochters marie out 13 Jaer, marie out 11 Jaer, ende susanna out 4 Jaer.

Den selven eenen sone Jan out ses Jaer.

De weduwe hendrick op de heijde out 60 Jaer

De selve drij sonen te weten Jan out 36 Jaer, hendrick out 28 Jaer, ende anthoon out 13 Jaer,

De selve twee dochters te weten marie out 24 Jaeren, ende anna out 22 Jaeren.

(f0 202 v°) Gillis wellens out 36 Jaeren ende marie huijsmans sijne huysvrouwe out 44 Jaer.

Den selven eenen sone Jan out 4 Jaeren,

Den selven een dochter marie out 1 Jaer,

Peeter huijsmans out 28 Jaer, ende barbara verboom out 24 Jaer,

Barbara op de heijde Jonge dochter out 33 Jaeren . ende cathlijn op de heijde respective sus-
ters.

Josina de boeck weduwe out 60 Jaer.

Roelant verboom cossaert out 50 Jaer ende anna wellens sijne huijsvrouwe out 46 Jaer.

Den selven drij sonen mathijs out 16 Jaer, hendrick 8 ende Jan out 3 Jaer.

Den selven 2 dochters anna 18 jaer ende marie out 12 Jaer.

Den selven een meijssen marie wellens 50 Jaer.

(f° 203) Jan wellens cossaert out 36 Jaer ende maria wellens sijn huijsvrouwe out 36 Jaer,

Den selven twee sonen hendrick out 5 Jaeren, ende Jan out 2 Jaer.

Den selven 1 dochter anna out 8 Jaer.

Guilliam moons Pachter out 46 Jaer ende barbara michiels sijne huijsvrouwe out 17 Jaer.

Den selven 2 dochters marie out 20 Jaer. ende cathlijn out 12 Jaer.

Den selven eenen sone geeraert out 9 Jaer.

Franciscus huijsmans cossaert out 60 Jaer, ende maria moons sijne huijsvrouwe out 57 Jaer.

Den selven eenen sone Philips out 13 Jaer.

Denselven een dochter marie out 16 Jaer.

Anthoon Patteet cossaert out 29 Jaer ende Jenneken huijsmans huijsvrouwe out 29 Jaer

De selve 2 sonen Joos out 7 Jaer, ende Jan out 3 Jaer.

(f° 203 v°) Philips bonsval cossaert out 50 Jaer, ende lucia Cron out 50 Jaer,

Den selven een dochter marie out 15 Jaer.

Geeraert moons cossaert out 30 Jaer, ende liesebeth van den brande sijn huijsvrouwe out
24 Jaer,

De selve 2 dochters cathrien out 8 maenden, ende marie out 12 Jaer.

De selve eenen sone guilliam out 5 Jaer.

Aert moons out 65 Jaeren, ende barbara huijsmans out 30 Jaer.

Cathlijn michiels weduwe out 70 Jaer.

De selve eenen sone guilliam out 24 Jaer.

De selve een dochter cathlijn out 20 Jaer.

(f° 204) Jan troch den Jonghen cossaert out 30 Jaer, ende magdaleen de laet sijne huijsvrouwe
out 32 Jaer,

Den selven 2 dochters marie out 18 Jaeren, ende cathrien out 5 Jaer.

Den selven eenen knecht Jan de laet out 70 Jaer.

Gillis wellens cossaert out 67 Jaer ende Peeternelle feremans out 61 Jaer.

Den selven een dochter marie wellens out 18 Jaer.

Marie op de heijde weduwe francois huijsmans out 60 Jaer,

De selve drij dochters te weten Peeternelle out 24 Jaer, Jenno out 20, ende eliesebeth out 16
Jaeren.

De selve eenen sone anthoon out 14 Jaer.

(f° 204 v°) Gillis huijsmans sone Peeters cossaert out 23 Jaer, ende marie de boeck sijne huijsvrouwe out 22 Jaer,

Den selven een maerte liesebeth sprickmans out 16 Jaer,

Eliesebeth contermans weduwe out 60 Jaeren,

De selve twee sonen Peeter, out 14 Jaeren, ende Jan out 11 Jaer,

De selve een dochter Jenno out 18 Jaer.

Marie meeus out 29 Jaer, ende anna meeus out 28 Jaer, ende Jenneken meeus out 26 Jaer, met meester anthoni waerneff barbier,

Niclaes de maijer cossaert out 28 Jaer ende marie troch 24 Jaer,

De selve 1 dochter Jenno out 1 ½ Jaer,

De selve eenen knecht geeraert troch out 22 Jaer

De selve een meijssen anneken troch out 20 Jaer.

(f° 205) Gillis van Ingelgem out 23 Jaer, ende cecilia sijne huijsvrouwe out 34 Jaer,

De selve een dochter marie out 4 Jaer.

Franchijne verheijden weduwe Peeter de Prins out 70 Jaer,

De selve eenen sone guilliam out 18 Jaer,

De selve een dochter pauline out 20 Jaer.

Jan op de heijde hantwercker out 30 Jaer, ende barbara moons sijne huijsvrouwe out 23 Jaer.

Den selven 2 dochters Jenno out 13 Jaer, ende marie out 2 Jaer,

Adriaen vanden heuvel hantw. wedewaer out 55 Jaer,

Den selven drij dochters Jenno out 14 Jaer, ende franchijne out 18 Jaer, ende marie out 11 Jaer.

(f° 205 v°) Jan de backer cossaert wedewaer out 56 Jaer,

Den selven 2 sonen Jan out 22 Jaeren ende ariaen out 10 Jaer,

Den selven een dochter Jenneken out 23 Jaer.

Elisebeth ardier weduwe nicolaes vermeirssen out 75 Jaer,

De selve 2 sonen, rombaut vermeirssen out 38 Jaer, ende anthoon out 28 Jaer,

Anthoon van Auwenus cossaert out 56 Jaer, ende cathlijn goons sijn huijsvrouwe out 53 Jaer,

Den selven 1 dochter Jenneken out 18 Jaer.

Clement de Ridder hantw. out 40 Jaer, ende maria de borger, sijn huijsvrouwe out 30 Jaer,

Den selven 2 sonen Jan out 6 Jaer ende anthoon out 2 Jaer.

Den selven 2 dochters Peeternelle out 11 Jaer, ende Jenno out 5 Jaer.

L. Bernaerts

Het vervolg van deze telling
kunt u lezen in de volgende editie van
Vaertlinck Contact (vierde nummer van de
dertiende jaargang)



Kon. Harmonie S^{te} Cecilia Willebroek

Het "Registre aux délibérations du conseil municipal de Willebroeck depuis la réorganisation du 1^{er} octobre 1836" of in 't kort het «Verslagboek van de Raad» vertelt ons dat de gemeenteraad in 1864 ter gelegenheid van 60 jaar Grote Harmonie - S^{te} Cecilia – er 2 dagen met Grooten Feesten zouden plaats hebben: 32 harmonies, fanfares en koren schreven zich in: 4 uit Boom en Brussel en uit Blaasveld was er "Volharding".

Omdat het handschrift niet steeds goed leesbaar is, hebben we de teksten naast de illustraties gezet.

De raad besluit dat de festival zal plaats hebben op
19 Juni 1864 en arresteert de volgende programma.

Groote Feesten
welke zullen plaats hebben binnen Willebroeck
ter gelegenheid van de
LX verjaring der instelling van de Harmonie
Op Zondag en Maendag 19 en 20 Juni 1864.

Programma.

Burgemeester en Schepenen der gemeente Willebroeck
provincie Antwerpen, brengen ter kennis van het pub-
liek, dat ter gelegenheid van de 60^e verjaring der in-
stelling van de Sociëteit der groote Harmonie van Willebroeck
zullen plaats hebben de volgende feesten:

Zondag 19 Juni
Festival

Lijst van de maetschappijen naar het order van hunne
inschrijving, welke deze muzikale feest met hunne tegen-
woordigheid zullen vereeren.

- 1^o Brussel sociëteit L'union Lyrique (Chœur)
- 2^o Vilvoorde Sociëteit d' Harmonie
- 3^o Antwerpen L'écho d'Anvers (Chœur)
- 4^o Boom L'union, sociëteit d' Harmonie
- 5^o Londerzeel, Sociëteit de fanfare
- 6^o Brussel, L'union voculaire (Chœur)
- 7^o Temsche, Harmonie d'S^{te} Cécile
- 8^o St Gilles (lez-Brussel) Cercle des artisans
- 9^o Boom zanggenootschap Jonge kromdillen
- 10^o Mechelen L'union Fraternelle (fanfares)

"De Raed beslist dat de Festival zal plaats heb-
ben op 19 juni 1864 en de volgende programmaen:

Groote Feesten

welken zullen plaats hebben binnen Wille-
broeck ter gelegenheid van de

LX verjaring der instelling van de Harmonie

Op Zondag en Maendag 19 en 20 Juni 1864

ProGramma.

Burgemeester en Schepenen der gemeente Wille-
broeck, Provincie Antwerpen, brengen ter kennis
van het publiek, dat ter gelegenheid van de 60^e
verjaring der instelling van de sociëteit der groo-
te Harmonie van Willebroeck zullen moeten
plaats hebben de volgende feesten:

Zondag 19 Juni

Festival

Lijst van de maetschappijen naar het order van
hunnen inschrijving, welke deze muzikale feest
met hunne tegenwoordigheid zullen vereeren:

1. Brussel sociëteit L'union Lyrique (chœrt)
2. Vilvoorde sociëteit d' Harmonie
3. Antwerpen L'écho d'Anvers (chœrt)
4. Boom L'union, sociëteit d' Harmonie
5. Londerzeel, Sociëteit de fanfare
6. Brussel, L'union voculaire (chœrt)
7. Temsche, Harmonie d'S^{te} Cécile
8. St Gilles (lez-Brussel) Cercle des artisans
9. Boom zanggenootschap Jonge kromdillen
10. Mechelen L' Union Fraternelle fanfare.

«Chœrt of chœr» = koor

11. 11

- 11 Brussel, de Gentsche Weergalmen (chaert)
- 12 Eikenvliet, société de fanfare
- 13 Brussel, Progrès Choral
- 14 Humbeek, Société de fanfare
- 15 Boom, de Rupelzonen, Zangmaatschappij
- 16 Schaerbeek, Cercle Weber, (fanfare)
- 17 Aertselaer, Société de fanfare
- 18 Borgerhout, Harmonie Concordia
- 19 Niel, société de fanfare
- 20 Antwerpen, de eik, zanggenootschap
- 21 St. Amands, société d'harmonie
- 22 Thisselt, société de fanfare
- 23 Deurne (Anvers), S^{te} Cecilia (chaert)
- 24 Boom (Noeveren), société de fanfare
- 25 Hever, société de fanfare
- 26 Heffen, société de fanfare
- 27 Blaasvelt, société de fanfare (Volharding)
- 28 Reeth, société d'harmonie
- 29 Rumpst, de Rupelgalm, société de fanfare
- 30 Londerzeel, de Weergalm (zang societeit)
- 31 Hingene, S^{te} Cecilia (zanggenootschap)
- 32 Willebroek, L'union fraternelle (fanfare)

1° De verscheidene genootschappen zullen zich ten 12 1/2 uren na middag vereenigen ter Estaminet Luik, Frankfort en Londen, oostzijde van de Vaert en zich van daar stoetsgewijs in het voortgaende order naar het gemeentehuis begeven.

2° Gedelegeerden van elke maatschappij zullen op de raedzael, alwaar hun den wijn van eer zal aangeboden worden, deel nemen aan de loting welke het order en de plaets van uitvoering zal bepalen.

3° De societeiten zullen zich aan dat order stoetsgewijs begeven naar de estraden welke voor de uitvoering zullen bereid zijn.

4° Na de uitvoering door elke societeit van Twee stukken te haren keuze, zal de stoet Zich begeven naar het gemeente huis, alwaar elke maatschappij eene medaille in vermeil zal ontvangen.

5° Bovendien zal daar nog eene gelijke Medaille worden uitgereikt aan de Maatschappij welke zich met den schoonsten standaard ... (lees verder)

11. Brussel, de Gentsche Weergalmen (chaert)
12. Eikenvliet, société de fanfare
13. Brussel, Progrès Choral
14. Humbeek, société de fanfare
15. Boom, de Rupelzonen, zangmaatschappij
16. Schaerbeek, Cercle Weber, (fanfare)
17. Aertselaer, société de fanfare
18. Borgerhout, Harmonie Concordia
19. Niel, société de fanfare
20. Antwerpen, de eik, zanggenootschap
21. **S^{te} Amands**, société D'harmonie
22. Thisselt, société de fanfare
23. Deurne (Anvers), S^{te} Cecilia (chaert)
24. Boom (Noeveren), société de fanfare
25. Hever, société de fanfare
26. Heffen, société de fanfare
27. Blaasvelt, société de fanfare (**Volharding**)
28. **Reeth**, société D'harmonie
29. Rumpst, de Rupelgalm, société de fanfare
30. Londerzeel, de Weergalm (zang societeit)
31. Hingene, S^{te} Cecilia (zanggenootschap)
32. Willebroek, L'union fraternelle (fanfare)

1° De verscheidene genootschappen zullen zich ten 12 1/2 uren na middag vereenigen ter Estaminet Luik, Frankfort en Londen, oostzijde van de Vaert en zich van daar stoetsgewijs in het voortgaende order naar het gemeentehuis begeven.

2° Gedelegeerden van elke maatschappij zullen op de raedzael, alwaar hun den wijn van eer zal aangeboden worden, deel nemen aan de loting welke het order en de plaets van uitvoering zal bepalen.

3° De societeiten zullen zich aan dat order stoetsgewijs begeven naar de estraden welke voor de uitvoering zullen bereid zijn.

4° Na de uitvoering door elke societeit van Twee stukken te haren keuze, zal de stoet Zich begeven naar het gemeente huis, alwaar elke maatschappij eene medaille in vermeil zal ontvangen.

5° Bovendien zal daar nog eene gelijke Medaille worden uitgereikt aan de Maatschappij welke zich met den schoonsten standaard ... (lees verder)

Ter informatie:

Fanfare (uit het Arabisch: 'fanfar') is een muzikensemble dat bestaat uit koperblazers en slagwerk, aangevuld met saxofoons.

Harmonie komt van het Griekse 'harmottoo': samenvoegen, aaneenvoegen. In tegenstelling tot een fanfare bestaat een harmonie niet uitsluitend uit [koperblazers](#), [slagwerkers](#) en [saxofoons](#), maar ook uit [houtblazers](#) als [klarinet](#), [dwarsfluit](#), [hobo](#) en [fagot](#). Door deze bezetting is de harmonie in staat een groter scala aan nuances te verklanken.

...
 De groote Harmonie van Willebroeck zal de eerbewij-
 zingen, de opening en de sluiting doen van het feest.
 Het genootschap der fanfare Willebroeck
 zal openen estrade met de eerste muziek-
 stukken het feest openen terwijl de Harmonie op de
 andere estrade de opening zal doen.

De feest zal gesloten worden met een luisterlyk **Vuer-
 werk, Bals, Vermaakelijkheden, enz.** Waartoe alle de
 leden der muzikale genootschappen toegelaten zijn.
 De hotels, kaffehuizen, herbergen, enz. zullen mogen
 openblijven.
 De vertrekklok zal niet geluid worden.
 De aanvang en het slot van elke plechtigheid zal met
 geschut aangekondigd worden.

Maandag 20 Juny.
 De Societeit Concordia van Willebroeck
 geeft ten 12 1/2 ure aen al de liefhebbers van den edelen
 handboog op hunne wijs eene buitengewoone schieting,
 waarvan de prijzen zijn: 100 francs op den oppervogel, 50
 francs op elken zijde vogel en 100 francs verdeeld op 4 kallen.
 Bovendien twee schoone medaillien in vermeil, eene
 aan de Societeit welke de meeste schutters zal leveren
 en de tweede aan de Societeit welke het verst afgelegen
 is van Willebroeck.

's voormiddags, schoon concert.
 Ten vier ure na middag, in de beneden vaert
Regaten of booten wetstrijd,
 waarvan de overwinnaers medaillien zullen bekomen.
 Bijzonder programma's regelen het order van de schu-
 ting en van de regaten.

Ten sluiten: Bals, verlustingen enz.
 De inwoonders van Willebroeck zijn aangezocht op de
 twee dagen hunne huizen te vlaggen, enz.

...
 schoonsten standaerd zal aangeboden hebben en eene
 andere een het genootschap van de verst afgelegen ge-
 meente.

De groote Harmonie van Willebroeck zal de eerbewij-
 zingen, de opening en de sluiting doen van het feest.
 Het genootschap der fanfare Willebroeck
 zal openen estrade met de eerste muziek-
 stukken het feest openen terwijl de Harmonie op de
 andere estrade de opening zal doen.

De feest zal gesloten worden met een luisterlyk **Vuer-
 werk, Bals, Vermaakelijkheden, enz.** Waartoe alle de
 leden der muzikale genootschappen toegelaten zijn.
 De hotels, kaffehuizen, herbergen, enz. zullen mogen
 openblijven.
 De vertrekklok zal niet geluid worden.
 De aanvang en het slot van elke plechtigheid zal met
 geschut aangekondigd worden.

Maandag 20 Juny.
 De societeit Concordia van Willebroeck
 geeft ten 12 1/2 ure aen al de liefhebbers van den edelen
 handboog op hunne wijs eene buitengewoone schieting,
 waarvan de prijzen zijn: 100 francs op den oppervogel,
 50 Francs op elken zij(de) vogel en 100 francs verdeeld
 op 4 kallen.

Bovendien twee schoone medaillien in vermeil, eene aan
 de Societeit welke de meeste schutters zal leveren en de
 tweede aan de Societeit welke het verst afgelegen
 is van Willebroeck.

's voormiddags, schoon concert
 Ten 4 ure na middag, in de beneden vaert
Regaten of booten wetstrijd,
 waarvan de overwinnaers medaillien zullen bekomen.
 Bijzonder programma's regelen het order van de schu-
 ting en van de regaten.

Ten sluiten: Bals, verlustingen enz.
 De inwoonders van Willebroeck zijn aangezocht op de
 twee dagen hunne huizen te vlaggen, enz.

Gedaan te Willebroeck den 18 mei 1864.
 Burgemeester en schepenen/; getekend J.B. Mertens
 Ter ordonnantie de Sekretaris/; getekend Ed. Peeters
 Plaats gedaan in zitting datum als voren.
 De Burgemeester-Voorzitter J. B. Mertens

Ter informatie: Boogschieten op de staande wip.

Bij aanvang staat er 1 top (**oppervogel**), 2 **zijvogels**, 2 **kallen** en een aantal kleine vogels op de wip. De kallen (links en rechts), behoren tot de laagste rang van de hoogvogels.

20 Juny Feesten van Willebroeck: De raed beradende over de feesten van den festival maakt op, den volgen-
 den **Bijzondere Programma voor den tweeden dag.**

voor middag: Het concert van ten elf ure zal door de Harmonie gegeven worden op een buitengewoon versierd
 schip, in de beneden vaert. De gevlagde booten welke aan de regaten zullen deelnemen, zullen het schip om-
 ringen.

De mededingers aan de regaten zullen zich van heden te rekenen tot den 17 Juny moeten laten inschrijven bij
 de heer Louis Van Den Broeck, sluismeester te klein Willebroeck, die hun al de schikkingen van het reglement
 zal kenbaar maken.

Een merkweerdig Bolspel zal ten twaalf ure in Londen (**Estaminet Londen** aan de oostzijde van de Vaert) plaats heb-
 ben, tusschen 25 liefhebbers van Puurs en Calfort, tegen 25 liefhebbers van Groot en Klein Willebroeck.

De schieting op de vogelroede, gegeven door de societeit Concordia zullen vervolgens op het kanongeschut

aanvang nemen.

Het oplaten der Balone zal het vertrek naar klein Willebroeck voorgaen van het versierd schip waaronder notabele inwoonders en vreemdelingen zich de gemeenteraad zal bevinden. Het fanfaregenootschap van Willebroeck zal met aengename muziekstukken deze plaazierreis verlustigen. Ten 4 ½ ure vertrekken van de Kraeg de eerste dry booten; de optogt is naer klein Willebroek, alwaer de gemeenteraad zal zetelen.

De uitreiking van dry bijzondere medaliën in vermeil, voor de overwinnaers bestemd, zal ten acht ure in het gemeentehuis te groot Willebroeck plaats hebben.

Aldus besloten door den gemeenten raad van Willebroeck den 9 Juny 1864.

Den Burgemeester:/ getekend:/ J.B. Mertens

De Sekretaris:/ getekend:/ Ed. Peeters

De Grote Harmonie S^{te} Cecilia van Willebroek werd gesticht in **1804** en is een van de 16 oudste harmonies in ons land. In het gemeentelijk archief vinden we niets van het beginjaar. Het eerste verslag van de Gemeenteraad dateert op 24 december 1818 (de Hollandse periode).

Ivo Schoeters, uit Reet, schreef volgend bericht over de oude harmonies.

“Gesticht op 01 mei 1770 als ‘Sociëteit van Harmonie’ is de Koninklijke Harmonie Sint-Cecilia van Reet de oudste Harmonie van België. Vele jaren is er discussie geweest tussen de Harmonie van Reet en deze van Sint-Amands a/d Schelde, die gesticht werd in 1772.

*Zoals zovele harmonieën destijds werd ook onze harmonie genoemd naar de patroonheilige van de muzikanten Sint-Cecilia. In het vooruitzicht van het 225 jarig bestaan van de **Harmonie van Reet**, werd door de Heemkundige Geschiedeniskring “De Root” van Reet, in samenwerking met de Harmonie een opzoekingswerk gestart met de bedoeling aan te tonen dat de Harmonie Sint-Cecilia van Reet wel echt de oudste was van België. Al dit opzoekingswerk werd ter gelegenheid van de viering van het 225 jarige bestaan, door de heer Leo Vermeulen van de Heemkundige kring ‘De Root’, samengebundeld in een lijvig boek met de titel: ‘Van Speellieden en Muzikanten’. Het boek omvat de geschiedenis van de Koninklijke Harmonie Sint-Cecilia van Reet vanaf hun ontstaan in 1770 tot en met de viering van hun 225 jarig bestaan in 1995. Tijdens het opzoekingswerk kwam bovendien nog aan het licht dat de Kon. Harmonie Sint-Cecilia van Reet niet alleen de oudste van België was, maar tevens de oudste van de Benelux. De oudste Harmonie van Nederland “Roermond” werd gesticht in 1775 en de oudste Harmonie van het Groot- Hertogdom Luxemburg is “Wilts” gesticht in 1794.”*

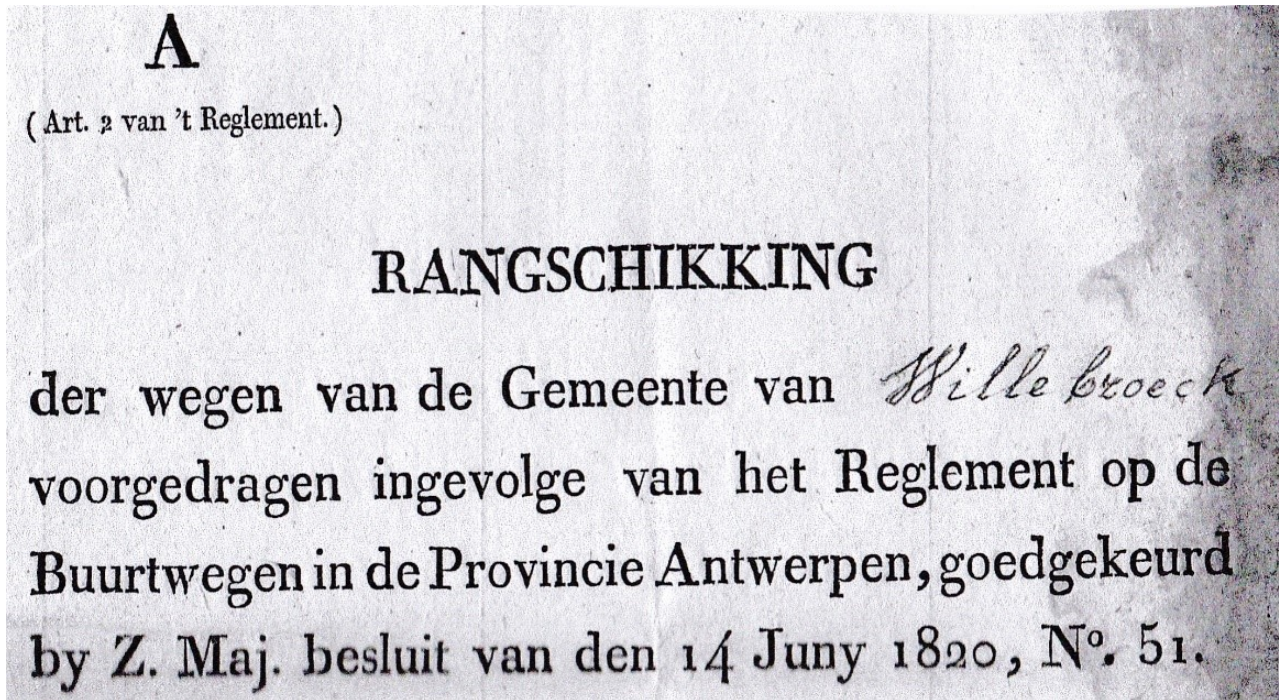
De oudste Harmonies in ons land:

Reet 1770	Merchtem 1780	Temse 1795	Willebroek 1804
Sint-Amands 1772	Halle 1780	Sint-Niklaas 1795	Geel 1810
Hamme 1777	Lebbeke 1785	Niel 1800	Duffel 1812
Puurs 1778	Herdersem 1787	Bornem 1801	Kontich 1813



KOPERBLAZERS en HOUTBLAZERS (fagot)

Hoe zag er onze gemeente WILLEBROEK uit rond de jaren 1820?



Als we even stilstaan bij de gegevens die zijn opgetekend in het Reglement op de Buurtwegen in de Provincie Antwerpen dan staan wij versteld hoe weinig straten dat de gemeente Willebroek telde.

Er werd voor elke straat genoteerd waar zij begon en waar zij eindigde binnen de 'palen' van de gemeente met bovendien ook nog waarheen de straat (heirbaan) naartoe liep of verbinding maakte met bepaalde bestemmingen in Willebroek en in de wijde omgeving.

De 'palen' van de gemeente gaven de grenzen aan van de gemeente.

Elke straat had een eigen nummer. Elke straat behoorde ook tot een bepaalde klasse die geldig was in de provincie.

De breedte van de straat of heirbaan werd aangegeven in "ellen" en of in "duimen". Ook de 'vereiste breedte' werd bepaald in het register met bovendien ook 'aanmerkingen' van de gemeenteraad en/of van de commissaris over de wegen of banen en straten van de provincie.

Eén 'el' had en heeft een lengte van 69,6 centimeter (Dendermondse el). Deze "Dendermondse el" werd zowat in de ganse provincie gebruikt. Een 'el' bestond trouwens reeds in het Oud-Romeinse maatstelsel. (*Wij geven hierna telkens de afmetingen in meters*)

Eén duim was ook een oude lengtemaat in Vlaanderen en bedroeg toen (en ook nu nog) een lengte van 2,54 cm.

Het Nederlands metriekstelsel werd trouwens rond 1820 ingevoerd.

Willebroek telde rond 1820 slechts een 12-tal straten die niet gekasseid waren, vandaar dat men vooral te doen had met weliswaar verharde wegen of heirbanen.

In die tijd was Willebroek een landbouwgemeente en kende nog geen industrie of grote bedrijven. Deze laatsten werden pas enkele tientallen jaren nadien in- of opgericht.

1. De Dendermondsche Straete: klas 1

Deze leidde naar Dendermonde langs den Reyweg, den Wolf, Lippelloo, Baesrode alsook naar Mechelen langs Blaesvelt ende Heffene.

Huidige Breedte (1820): 11 ellen 47 duimen (8,85 m.) maar had op enige plaatsen, van op het scheiden van Blaesvelt tot aan het Sas van Willebroek maar 8 à 9 ellen (6,26 m.).

Vereiste breedte: 11 ellen 47 duimen (8,85 m).

Aanmerkingen van de Gemeenteraad: Deze heirbaan heeft geheel haar breedte, te beginnen van aan de Vaart tot aan de Gloopstraat (Gloyestraat), uitgenomen een omvang te matigen inneming (versmalling) aan het huis van de kinderen Van Bosch. In geval deze heirbaan verder loopt langs de Palinckstraat (Overwinningsstraat) is er een onrechtmatige inneming (versmalling) aan het land van Franciscus Verbeeck.

Of deze heirbaan zal lopen langs de Palinckstraat of langs de dijk van de Schipvaart wordt overgelaten aan de beslissing tot wie de heirbaan behoort, zodanig dat de raad opteert in het belang van de gemeente dat deze heirbaan zal lopen langs de Palinckstraat. De gemeente heeft een bezit (toelating) van verschillende honderden jaren van te rijden op de dijk van de Schipvaart, hebbende een breedte van zes (6) ellen (4,17 m.) met karren en wagens van aan het Sas van Willebroek tot aan de Kaasstraat (nu Heindonksesteenweg) alsook van aan het Sas van Willebroek langs de dijk westwaarts op Klein-Willebroek hebbende ook een breedte van zes (6) ellen en van aan het Sas van Willebroek tot Tisselt langs de dijken van de vaart, Oost- en Westzijde hebbende langs de Westzijde ook een breedte van zes (6) ellen.

Aanmerking van de "Kommissaris" over de wegen: Deze weg behoort niet gerangschikt te worden vooraleer dat over de Steenweg op Dendermonde een beslissing genomen is.

De onrechtmatige meningen zullen in d'een of in d'ander geval aangewezen worden in het proces-verbaal. Betreffende de hierna volgende wegen is geen andere aanmerking nodig als degene dat de Thisseltstraat zich in de 3^{de} klasse bevindt omdat de rechte communicatie met dit dorp niet bestaat. Zo men gaat langs de dijk van het kanaal dient men te weten dat deze staat onder het toezicht van de stad Brussel.

2. De Kaasstraat:

Leidt naar Heyndonk.

Begin- en eindpunt binnen de gemeente Willebroek. Begint aan de dijk van de Brusselse Vaart tot op het midden van de Brug liggende over de Leybeeck (Leibeek) scheidende Willebroek en Heyndonk (Heindonk).

Huidige breedte 6 ellen. Vereiste breedte ook 6 ellen (4,17 m).

3. De Appeldonkstraat: Klas 2

Leidt naar Ruisbroek.

Begint op het midden van de Brug liggend over de Zielbeek, scheidende Ruisbroek van Willebroek met het doorsnijden van het Dorp tot aan de Dendermondsestraat.

Huidige breedte : 6 ellen (4,17 m). Vereiste breedte 6 ellen.

4. De Gansdijk: Klas 2

Leidt naar het Veer van Klein Willebroek.

Begint in de Appeldonkstraat en loopt tot op het Veer van Klein Willebroek

Huidige breedte 6 ellen (4,17 m). Vereiste breedte 6 ellen. Deze straat heeft haar breedte niet op alle plaatsen op Klein Willebroek.

5. De Breendonkstraat: Klas 2

Leidt naar Breendonk en Londerzeel.

Begint in de Dendermondsestraat en eindigt aan de helft van de veldbaan aan het huis van Carolus Verbruggen, scheidende Willebroek en Tisselt. De helft Westwaarts loopt naar Puurs en de andere helft Oostwaarts is aan Willebroek.

Huidige breedte 6 ellen (4,17 m.). Vereiste breedte 6 ellen.

De helft van deze straat, Westwaarts, is aan Puurs en daar zijn enige onrechtmatige innemingen (versmallingen).

6. De Palinckstraat: Klas 2

Verbinding met de heirbaan op Dendermonde en op Londerzeel. Maakt deel uit van de Appeldonkstraat.

Begint aan de Appeldonkstraat tot in de Dendermondsestraat.

Huidige breedte: 6 ellen (4,17 m.). Vereiste breedte: 6 ellen.

Zal misschien deel uitmaken van de heirbaan van de Dendermondsche straete.

7. De Nokkestraat: Klas 3

Verbinding met het Dorp en met de Appeldonkstraat. Begint in het Dorp en eindigt in de Appeldonkstraat. Breedte: van 4 ellen 58 duimen tot 6 ellen (4,25 m.). Vereiste breedte: 4 ellen 58 duimen.

8. De Gloyestraat (Glooistraat): Klas 3

Verbinding met de heirbaan op Dendermonde-Mechelen, met Ruisbroek en met de Peperstraat. Begint in de heirbaan op Dendermonde en eindigt op de Brug liggende over de Bosbeek op Creeweg (Kreweg). Deze straat is de helft Westwaarts aan Ruisbroek en Oostwaarts aan Willebroek. Breedte: 4 ellen 58 duimen (4,25 m.).

9. De Peperstraat: Klas 3

Verbinding met de Gloyestraat (Glooistraat) en de Palinckstraat.

De Peperstraat begint aan de Palinckstraat en eindigt op de helft van de Brug liggende over de Bosbeek op Creeweg.

Breedte: 4 ellen 58 duimen (4,25 m.) met als uitzondering van enige onregelmatigheden. Vereiste breedte: 4 ellen 58 duimen.

10. De Oude Molenstraat: Klas 3

Verbinding met de heirbaan op Mechelen en met de Dijk van de Brusselse Vaart.

Begint aan de heirbaan op Mechelen-Dendermonde en eindigt op de Dijk van de Vaart.

Breedte van 4 ellen 58 duimen tot 6 ellen (4,25 m. tot 4,17 m.). Vereiste breedte: 4 ellen 58 duimen.

11. De Tisseltstraat: Klasse 3

Verbinding met de heirbaan op Mechelen en op Tisselt.

Begint aan de heirbaan van Mechelen-Dendermonde en eindigt op de limietscheiding van Willebroek en Tisselt. Begint aan de Vaart.

Breedte 4 ellen (uitgenomen enige onregelmatigheden van 4 ellen en 58 duimen (4,25 m.). Vereiste breedte: 4 ellen 58 duimen.

12. Kloosterstraat: Klasse 3

Verbinding met het Dorp van onze gemeente en met de Vaartdijk.

Begint in feite aan de Vaartdijk en eindigt in het Dorp tot aan de Appeldonkstraat.

Breedte 4 ellen 58 duimen (4,25 m.). Vereiste breedte 4 ellen en 58 duimen.

Aldus opgemaakt binnen de gemeente van Willebroek in zitting van de Principale Raad van 27 maart 1831.

Gezien en goedgekeurd door de Provinciale Raad van de provincie Antwerpen.

Ontwikkeling en veranderingen in Willebroek

Als wij het straten- en wegenbestand bekijken vooraleer de gemeentefusies van 1976 tot stand kwamen dan stellen wij vast dat deze bestanden geweldig zijn toegenomen.

Dit is vooral te wijten aan de industrialisatie in en rond Willebroek met daarbij nog een toename van het transport via het kanaal Brussel-Rupel-Schelde en de spoorwegen.

Komt daarbij nog een grote uitbreiding van de woningbouw, vooral in de woonwijken waar de meeste werklieden een goede thuis vonden voor hun gezin alsmede ook een korte afstand tot de Willebroekse industrie. Nemen wij zo als voorbeeld: de Tuinwijk, Willebroek stad, den Brand, de residenties Schoondonk, Herselaar, Groenlaar en de appartementsgebouwen Talmar, de gebouwen rond het Meerhof, enz.

Er ontstonden ook woonzones, ontwikkeld door de fabrieken zelf, zoals bijvoorbeeld de Oude Dendermondsestraat (d'A-root) en de Vooruitgangsstraat (de nieuwe root), de Stationstraat, de Spaar-

zaamheidsstraat, de Mommaertsstraat, enz. ingericht door de Papierfabrieken L. De Naeyer, de Ammoniëfabriek (ASED) en het Cokesfabriek zorgden voor hun eigen villa's en woonhuizen. Ook de toename van de 'Middenstand', kleine en grote magazijnen en winkels alsmede een 8-tal brouwerijen kenden een groot succes.

De familie De Naeyer zorgde voor een "Crêche" (kinderopvang) en voor een ziekenhuis met kapel.

Het toegenomen transport langs de wegen en straten alsmede op het kanaal Brussel-Rupel-Schelde eiste goede, brede en stevige toegangswegen en verplaatsingsmogelijkheden.

De eerste verharde (gekasseide) weg lag in de Dorpstraat en deze verharding kwam er omwille van het feit dat de echt-genote van Baron Helman bij het uitstappen uit haar koets steeds in het slijk moest stappen om zich naar hun kasteel te begeven. Dit was in feite niet te doen vooral ook omdat bij elke hoogtij van de Rupel het Noordelijk deel van de gemeente tot aan de Sint-Niklaaskerk onder water kwam te staan en dit wegens het feit dat de dijken langs de Rupel nog niet aangebracht werden en ook omdat Willebroek lager gelegen was in vergelijking met andere gemeenten zoals bv. Breendonk.

Enkele jaren later werd heel de Dorpstraat als eerste straat verhard en verlengd tot Klein-Willebroek. In de Dorpstraat stonden er toen slechts enkele huizen.

Van de landbouwgemeente blijft er om zo te zeggen niets meer over op enkele uitzonderingen na. De landbouwgronden werden vrij snel opgeëist voor andere doeleinden. Bijna onvoorstelbaar.

Willebroek was een "Nijverheidscentrum" geworden, doorsneden door de Vaart Brussel-Rupel (Willebroekse Vaart).

De heirbanen werden vervangen en voorzien van goede verharde wegbedekking met voet- en fietspaden.

Willebroek is op het gebied van gebouwen, straten en wegen tijdens die voorbije tweehonderd jaar geweldig veel meer veranderd en ontwikkeld in vergelijking met de nabij gelegen gemeenten en gehuchten.

Een aantal straten kenden een naamsverandering, zoals bv. de Dorpsstraat werd Aug. Van Landeghemstraat en Boomse steenweg, de Palinckstraat werd Overwinningsstraat, de Peperstraat werd Emiel Van der Veldestraat, enz.

De bevolking nam vlug toe en groeide meer aan dan in de nabij gelegen gemeenten. Rond 1820 telde onze gemeente slechts +/- 3500 inwoners en in 1850 +/- 4000.

Voetgangers die zich in die tijd wilden begeven van Mechelen naar Dendermonde maakten gebruik van de "overzetsdienst" over de Willebroekse Vaart. Zij kwamen over Blaasveld en de Oude Molenstraat, en vervolgden hun weg via de genoemde overzetsdienst aan de Oude Dendermondsestraat, later de Oude Dendermondse Steenweg genoemd.

Rond 1826 trokken de karren en wagens over de toenmalige brug via een aansluiting met de Palinckstraat tot aan de Oude Dendermondse baan. Voor de voetgangers zou dit een hele omweg betekend hebben.

Het aantal inwoners steeg zeer vlug. In 1880 waren er al 8500 inwoners en in 1900 al 9900.

Het uitzicht van de gemeente veranderde totaal.

Er werden spoorlijnen aangelegd, zoals Mechelen-Terneuzen langs Willebroek alsook de spoorlijn Willebroek-Londerzeel-Aalst, met weer nieuwe straten als gevolg, zoals ondermeer de Statiestraat, het Stationsplein, de IJzerenwegstraat, enz.

Huizen kwamen als paddestoelen uit de grond, mede als gevolg van het verharderen van de wegen en het aanleggen van nieuwe straten en het bouwen van nieuwe wijken en woonzones.

De landbouw is zo goed als verdwenen.

Ja, Willebroek is buitengewoon snel veranderd. Rond 1820 kende men **12** straten of wegen of heirbanen en op heden, een 200-tal jaren later (+/-) **165** straten en/of wegen en dit berekend zonder de fusiegemeenten Blaasveld, Tisselt en Heindonk.

Feesten is van alle tijden

De Kanaalfeesten en Willebroek Zingt voor 2018 zijn al gepasseerd als u dit leest.

Hoe ging het er 90 jaar geleden, in 1928, aan toe in Klein-Willebroek?

Ze kenden er ook wat van, als je de onderstaande affiche leest ...

Men zorgde er ook voor dat elke nijveraar/herberghouder er 'iets aan kon verdienen'.

Inschrijvingen voor deelname gebeurde bij de ene, maar je prijs ophalen gebeurde bij de andere.

We vernemen ook waar 'het volk' zich mee kon vermaken ... met spelen die al een tijdje zijn verdwenen.

De kermis van zondag 13 mei, maandag 14 mei en de 'octaaf' kermis, acht dagen later, op zondag 20 mei 1928, werd aangekondigd door de feestcommissie: A. Van Dijck (voorzitter), A. Waets, (schrijver) en L. Van den Abeele, (ondervoorzitter). De affiche werd gedrukt door Drukkerij Thomas Willebroeck. Alles werd goedgekeurd door het Schepencollegie, bij bevel: burgemeester G. Fromont en secretaris Ern. Mertens.

De opening van de kermis 1928 werd op zondag 13 mei aangekondigd door 'grof geschut'.

Het feest kon beginnen!

Er waren wandelconcerten in de namiddag door de verschillende muziekmaatschappijen der gemeente.

Een grote **duivenprijskamp** uit Quiévrain, inschrijven bij H. Van den Eede op de Oostdijk en prijzen af te halen bij Henri De Maeyer op het Sasplein. Op maandag 14 mei: Prijskamp op de **Bollebaan** bij Ed.

Verbraeck. Een Grote prijskamp op de **Ton** bij Frans Sleebus, Ruysbroeckschen steenweg.

Op zondag en maandag Groote Prijskamp op de **Kegelbaan** bij Henri Van Muylder (De Michel). Een Groote prijskamp op het **Pijltjesspel**. Er was een onderscheid: voor 't Hoog getal bij Victor Rombauts op de Westvaardijk en voor het 't Laag getal bij Louis Frankaert, Westvaart.

Zondag 20 mei 1928 **Grote Baan-koers** voor alle Liefhebbers, 40 kilometer, veel prijzen te winnen, inschrijven bij V. Poppaert, Schoolstraat maar gewonnen prijzen af te halen bij H. Goovaerts, Sasplein.

Deelname aan de koers op eigen verantwoordelijkheid.

Als klap op de vuurpijl: **dansfeesten in al de zalen en herbergen.**

We zijn ervan overtuigd dat het een heel plezierige week was!

**FEESTEN
TE KLEIN-WILLEBROECK**

Ter gelegenheid der KERMIS worden de volgende Feesten ingericht.

ZONDAG 13 MEI 1928

Aankondiging der FEESTEN door grof geschut.

GROOTE WANDELCONCERTEN OM 3,30 URE
door de verschillende muziekmaatschappijen der gemeente.

Groote Duivenprijskamp uit Quiévrain
Inschrijving bij H. Van den Eede, Oostdijk. — Uitheeling der prijzen bij Henri De Maeyer Sasplein.
Vooruit 100 frank gewaarborgd. — Voor verdere inlichtingen raadplege men de uitgegeven kaarten.

MAANDAG 14 MEI

Prijskamp op de Bolbaan bij Ed. Verbraeck, inleg 1 fr. per deelnemer.

Groote prijskamp op de Ton
bij Frans Sleebus Ruysbroeckschen steenweg. — Vooruit 40 frank. — Inleg 1 frank per deelnemer.

Op Zondag en Maandag Groote Prijskamp op de Kegelbaan
bij Henri Van Muylder (De Michel). — Vooruit 200 frank. — Inschrijving van 2 tot 6 ure.

Groote Prijskamp op het Pijltjesspel
Voor 't Hoog getal bij Victor Rombauts, Westvaardijk. — Voor 't Laag getal bij Louis Frankaert, Westvaart.
Vooruit 40 frank, voor elken prijskamp. Inleg 1 frank per doorgang. Niemand mag meer dan 2 doorgangen nemen.

Prijskamp op den Bak
bij Theodor Wellens Oostvaardijk. Vooruit 40 frank. Inleg 1 fr. niemand mag meer dan 2 doorgangen nemen.

Zondag 20 Mei "Octaaf der Kermis"
Voortzetting der wandelconcerten om 3,30 ure.

Groote Baan-koers voor alle Liefhebbers
meer dan 200 frank prijzen en premien, (afstand ongeveer 40 kilometers) Inleg 1 frank per deelnemer.
Inschrijving bij V. Poppaert, Schoolstraat van 1 tot 2 ure. Uitheeling der prijzen bij H. Goovaerts, Sasplein om 6 ure
Ieder liefhebber is verantwoordelijk voor de ongevallen die zich tijdens de koers mochten voordoen.
Onvoorzien gevallen zullen door het bestuur beslist worden.

Dansfeesten in al de Zalen en Herbergen.

Goedgekeurd door het Schepencollegie:

Bij bevel: De Secretaris, *Ern. Mertens.* De Burgemeester, *G. Fromont.*

NAMENS DE FEESTCOMMISSIE:
De Schrijver, *A. Waets.* De Voorzitter, *A. Van Dijck.* De Ondervoorzitter, *L. Van den Abeele.*

Drukkerij Thomas Willebroeck.

Bron: GAW, bewerking Annie Van Dessel

Blaasveldse notities uit 1888



Jaren geleden vonden we op de zolder van het ouderlijk huis in de Heihoek een oud onvolledig notitieboekje met beschrijving van het gewone landbouwersleven en zijn problemen. Vermoedelijk werd het geschreven door mijn grootvader Joannes Baptista Edmundus Bernaerts (1865-1918). Dat maken we op uit het handschrift en de context van het verhaal.

Een strenge winter en nat voorjaar.

...maar eenen dag of vier. Nu wierd het weder goed en wij meenden eenen zachten winter te hebben, maar met Kerstmis [1887] begon het weder zoo hevig te vriezen dat de vaarten hard lagen. 's Maandags na nieuwjaar begon het te dooien maar nauwelijks was het doordooit of het vros opnieuw, nog viermaal en telkenmale zoo hard dat het ijs telkenmale hard kwam, ja zelfs de laatste maal op het eind van Februari zoo hevig dat de Schelde hard lag en alle scheepvaart onderbroken was, En nu voor de zesde maal is het aan vriezen van den 17^e en wederom zoo hevig dat wij de pataten die wij liggen hebben goed moeten dekken, want het water in mijn wijwatervatje op den zolder was reeds van 's zondaags om 9 ½ tot ijs gevrozen. Nu is het wat verzoet maar het doet voortdurend niet dan sneeuwen, dien ook al tamelijk dik ligt al voor de vierde maal.

Blaesvelt, 22 April 1888.

Wij hebben warm weder van den 13^e April. Van te voren hadden wij nog geenen enkelen warmen dag gehad, maar dien dag na den noen kwam er eene zwarte lucht op uit het N.W. waaruit het nogal wel regende, waarna de lucht uitklaarde en warm werd. Reeds 's zondags 15 April heb ik eene zwaluw gezien en nu vandaag heb ik vooreerst de nachtegaal gehoord.

Gisteren heeft het geregend dat de landerijen onder stonden. Wij waren op het land (op 't suske) met de koppel [paarden] om gereed te rijden maar wij zijn moeten naar huis rijden zonder iets te doen. Baas deRoey had lijnzaad gezaaid en hij had het nog niet de helft in 't zaad en hij is ook met natten kazak moeten naar huis gaan.

Wij zouden moeten vroege patatten op de populier [= stuk land] planten maar door de te vele nattigheid is het ons tot nu toe onmogelijk.

Van den morgen was het wederom wat gevrozen en nu terwijl ik schrijf is het weeral aan 't regenen. Ons lijnzaad hebben wij dinsdag gezaaid en met de kleine egge in 't zaad gedaan.

Blaesvelt, 29 April 1888.

Deze week heeft het weder ons meegegaan, woensdag en donderdag was het koude, drooge Noordenwind, vrijdag was hij wederom naar den Westen en dreeg het weder om te regenen, maar verging het goed, gisteren en vandaag waren het zomersche dagen. Wij hebben van gisteren gedaan met patatten planten, nu moeten wij ons haverland op de populier nog klaar leggen.

Ons vlas staat bijna altemaal uit en de vroegste patatten bulken.

Joannes Schelkens is gisteren begraven, hij was sito gestorven, zij hebben hem dood vinden liggen in zijn bed. Vondels [Van de Vondel] mannen en Antoon De Boeck hebben gisteren lijnzaad gezaaid.

Blaesvelt, 8 Mei 1888.

Wij hebben vrijdag en zaterdag onzen gerst gebeerd en de helft van ons haver gezaaid.

Wij hebben deze week allemaal ziek, wij hadden een soort van cholérine gellig ik, afgang gepaard met brakingen en overgeven.

De patatten gaan uitkomen en de kerzebomen staan in bloem, de perelaars beginnen ook.

Blaesvelt, 11 Juli 1888.

Het is hooitijd, hij zou lang moeten vergeten zijn, maar wat een weder hebben wij, het hooi is nu reeds 4 weken verkocht en wij hebben maar 2 goede dagen gehad, dat was verleden zondag en den zondag van Thisseltkermis.

Verleden zondag hebben wij moeten in het hooi werken, want wij hadden er sinds maandag niets meer kunnen aan doen, want het regent nu sinds 5 weken alledag, uitgezonderd die twee zondagen voornoemd, te maandag morgend meende ik dat het weder zou gaan beteren hebben, maar na den noen kwamen er weeral vieze luchten, want wij waren aan het hooi aan 't mijten op den beemd en wij waren verveerd dat wij ze niet zouden kunnen voltrekken hebben, maar 's nachts was het wederom en nu ik aan 't schrijven zit, regent het nog altijd maar van des morgends. De bladeren van het vlas en zelfs de knoppen en bollen en God weet het lint, worden afgeëten door honderd duizend rupsen, er staat geen enkel bladje aan het ons meer, nu zijn ze de klaverblären aan het afknagen. De aardappelen zijn nog klein en Flore heeft er maandag gesteken voor 7 franken de zak.

Blaesvelt, 17 Juli 1888.

O God! Wat gaat er met ons gebeuren, het is nu reeds zes weken dat het bijna dag voor dag regent, gisteren heeft het geregend dat het land onderstaat, ik heb voor de noen de patatten gaan uit doen op onzen populier en zoo haast ik eenen struik uitstak schoot de put vol water, wat moet daar van geworden, ongetwijfeld allemaal rot worden als het niet gaat veranderen, en zou het nog kunnen veranderen? Wij hebben het al zoo lang gezegd, nu wederom, terwijl ik aan 't schrijven ben is het aan 't regenen en de woind en wolken komen altijd uit het Z.W. en zoo lang ze daar zitten kan het niet beteren; het ware te wenschen dat het beterde want wij wat gaan wij beginnen, nudat de oogst aanstaande is. Men is op verscheidene plaatsen al aan het vlas bezig en ge kunt weten wat dat ook is. Wij hebben nu het water uit den rootput moeten laten loopen en voor eenige weken moeten wij er bijeeuzen, zoodat wij nu geen perijkel zullen hebben van er ons half bunder vlas niet in kunnen te steken. Van den Broeck, burgemaaster van Heffen zal er het zijne nog kunnen bijsteken. De rupsen gaan nu van het vlas, maar zij eten nu klaveren, peén in 't koorn, alle soorten van blaadjes in de kanten en op de struiken af.

Blaesvelt, 31 Juli 1888.

Wederom heb ik de pen in de hand genomen om de klachten over het weder te boeken.

Verleden week hoopten wij dat het wat zou gaan beteren hebben, niettegenstaande 's woensdags 's avonds den regen als bij stromen neerviel; des anderdaags en 's vrijdaags was het goed, en wij kregen moed, maar hij was van korten duur, 's anderdaags als wij op stonden was het wederom aan 't regenen maar dit was nog geen erg, maar half voornoen begon het voorgoed, wij waren aan 't vlas in de put aan 't doen, dien ook overliep, zoodanig dat wij genoodzaakt waren het eerste mennegat door te ...



Dit was het plotse einde van verslag over het dagelijks leven van een landbouwer. De volgende bladzijden van het nottieboekje ontbreken. Hier blijkt wel de verbondenheid, maar ook de afhankelijkheid van de boer van de natuur. Maar ook de bijna wanhoop door de onmacht om aan zulke natuurlijke tegenslag iets te kunnen doen komt tot uiting. Hopen, geduld hebben, op God vertrouwen en nadien verder ploegen. Dat was het motto! Op de resterende bladzijden zijn nog enkele merkwaardige remedies voor mens en dier opgetekend. Lees maar!

Voor de verstuiking

Ik zegen dezen voet met het teeken des heilig kruisvoor de verstuiking zoo waarachtig als Jezus Christus op goeden vrijdag gekruist is geweest. X [kruisteken maken] Ik zegen dezen voet al zoo waarachtig als Jusus Christus aan het kruis gedaan is geweest. X Ik zegen dezen voet al zoo waarachtig als Jesus Christus van twee eerwaardige mannen in een nieuw steenen graf gelegd is geweest.

Voor het te dik der beesten.

Robeana. Bebeana Sebastiana

Servier

Leest 12 vaderonzen en weesgegroeten.

Voor de zakpijn.

Een kruis maken op den zak van het dier met den duim. X Zoo waarachtig als God X daar zijn drij afstammelingen Jezus Maria en Jozef op eenen ezel rijdende naar Egypte met buikpijn beladen X de heilige drievuldigheid X en de buikpijn is gedaan.

Voor het zweren.

Op goeden vrijdag is onzen heer Jezus Christus gekruist en gestorven en geheel doorwond, maar die wond en zwol of en zwoor niet en ik hoop dat deze wond ook niet zal zwillen of zweren maar wel genezen gelijk te voren. In den naame van God den Vader die ons geschapen heeft. In den naam van God den Zoon die ond verlost heeft. In den naam van God den Heiligen Geest die ons heilig gemaakt heeft. Vijf vaderonzen en weesgegroeten ter eere van de vijf bloedige wonden met Glorie zij den Vader den Zoon en den Heiligen Geest. En den rechter duim op de wond houden.

Het vertrouwen in God was toen nog groot.

Leon Bernaerts

OUD WORDEN IN DEZE TIJD

Het is gewoon niet voor te stellen,
je moet met een mobieltje bellen,
je kunt er ook een tekst op lezen.
Je moet altijd bereikbaar wezen
en dat kan dus niet gewoon
met een vaste telefoon

Wil je een treinkaartje kopen,
nee, niet naar de balie lopen,
daar is niemand meer te zien,
je kaartje komt uit een machien.
Je moet dan overal op drukken
in de hoop dat het zal lukken.
Pure zenuwsloperij,
achter jou zie je een hele rij
kwaad en tandenknarsend staan,
want de trein komt er al aan.

Bij de bank wordt er geen geld
netjes voor je uitgeteld.
Want dat is tegen de cultuur,
nee je geld komt uit de muur.
Als je maar de code kent,
anders krijg je nóg geen cent

Om je nog meer te plezieren,
mag je internetbankieren.
Allemaal voor jouw gemak,
alles onder eigen dak.
Niemand die er ooit om vroeg:
blijkbaar is het nooit genoeg.

Man, man, man wat een geploeter,
alles moet met een computer
anders doe je echt niet mee.

Op www en punt be
vind je alle informatie,
wie behoed je voor frustratie?
Als het ding het dan niet doet,
dan word je toch niet goed.
Maar dan roept men dat je boft,
je hebt immers Microsoft.

Ach je gaat er onderdoor,
je raakt gewoonweg buiten spoor.
Nee het is geen kleinigheid,
oud worden in deze tijd.

I\ud83D\ude09

Gust Van Auwenis

Voornamen (deel 7)

Magdalena

Herkomst: Gelatiniseerde bijbelse voornaam van Aramese oorsprong ontleend aan de naam van de persoon uit het Nieuwe testament Maria Magdalena, die aanvankelijk gewoon Maria heette en pas in de Latijnse vertaling deze bijnaam kreeg om het onderscheid duidelijk te stellen met Maria, de moeder Gods.

Betekenis: afkomstig uit Magdala (=oorspronkelijke Latijnse betekenis), afkomstig van de toren (=oorspronkelijke Aramese betekenis)

Afleidingen: Leen, Leena, Leentje, Lena, Made-
lien, Maggelien

Marcellus

Herkomst: Voornaam van Oskisch-Latijnse oorsprong, ontleend uit de naamvorm Marcus.

Betekenis: kleine strijdbare of krijgshaftige

Afleidingen: Marcel, Celeke, Céline, Marcelien

Marcus

Herkomst: Voornaam van Oskisch-Latijnse oorsprong en rechtstreeks afgeleid van de naam van de krijgs- en oorlogsgod Mars uit de Romeinse mythologie.

Betekenis: toegewijd aan (de godheid) Mars (=oorspronkelijke betekenis), de krijgshaftige of strijdbare (=latere betekenis)

Afleidingen: Marck, Marcolien, Marcy, Marscha

Margareta

Herkomst: Voornaam van Griekse afkomst en vermoedelijk van Bablonische oorsprong. Deze oorsprong en haar betekenis wordt in verband gebracht met het volksgeloof van de oude Perzen, dat de oesters 's nachts omhoog kwamen om de maan te aanbidden en dat zij hun schelpen openden als ze het wateropervlakte bereikten en zodoende een druppel dauw tot zich namen, die door de stralen van de maan in een parel veranderd werd.

Betekenis: parel (=Griekse betekenis), kind van het licht of dochter van de zee (=Babylonische betekenis)

Afleidingen: Margarethus, Margrietus, Greet, Greta, Maddy, Magreet, Majorie, Margo, Peggy

Maria

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam ontstaan door de bijbelvertaling uit het Griekse Mariam, dat op haar beurt een vertaling is uit het Aramese Mariamne.

Betekenis: bitterheid, verbitterde of smartelijke (=meest aanvaardbare betekenis ontleend uit het Hebreeuws), geliefd door God (=Oudegyptische betekenis van de oorspronkelijke naam Mirjam), waterdruppel of kind van de zee (=aanvaardbare latere Latijnse betekenis, maar niet de oorspronkelijke betekenis)

Afleidingen: Maaïke, Marieke, Mia, Mieke, Ria

Maria-Magdalena

Herkomst: Gelatiniseerde bijbelse gekoppelde voornaam ontstaan door de samenvoeging van de voornaam Maria en de afleiding van de woonplaats van een personage uit het Nieuwe Testament, namelijk Maria afkomstig van Magdalena.

Betekenis: verbitterde afkomstig uit de toren

Afleidingen: Marie-Leen, Millina, Rialeen

Marianne

Herkomst: Overwegend Franse dubbele voornaam ontstaan door de samentrekking van de voornamen Maria en Anna. Ook bekend in de omwisseling Anne-Marie (Annemarie).

Betekenis: verbitterde begenadigde, ook wel: verbitterde lieflijke

Afleidingen: Marian, Marianna, Maryan, Marie-Anne, Marieanne

Marie-Christine

Herkomst: Franse dubbele voornaam ontstaan door de koppeling van de voornamen Maria en Christianus.

Betekenis: verbitterde gezalfde of christene

Afleidingen: Maretina, Maria-Christina, Maria-Christine, Marie-Chris, Marie-Kristien

Marie-Louise

Herkomst: Franse dubbele voornaam ontstaan door de koppeling van de voornamen Maria en Lodewijk

Betekenis: verbitterde roemrijke strijdster

Afleidingen: Maria-Louisa, Marie-Loes, Marielouise, Mariloe, Malouke, Malous, Marie-Ludovika, Marijse, Marloes, Milou

Mark

Herkomst: Overwegend Duits-Noord-Nederlandse voornaam van eenstammig Germaanse oorsprong ontleend aan de stam Mark

Betekenis: grens (bewoner)

Afleidingen: Marko, Marquee, Merkje

Martinus

Herkomst: Voornaam van Latijnse oorsprong en in de middeleeuwen buitengewoon populair dank zij de 21 heiligen.

Betekenis: afkomstig van de krijgsgod Mars (Marcus), ook wel: de kleine krijgsman

Afleidingen: Maarten, Martijn, Tiny, Tine

Mattheus

Herkomst: Vergriekste bijbelse voornaam ontstaan door vertaling van de Hebreeuwse naamvorm Mattai of Mattija, een verkorting van de oorspronkelijke naamvorm Mattenai of Mattitja. De voornaamsvorm Matthias is een verkorting van de oorspronkelijke Hebreeuwse naamvorm Mattatias.

Betekenis: geschenk van Jahweh of de Heer (=oorspronkelijke betekenis), geschenk van God (=latere betekenis)

Afleidingen: Maithias, Mathew, Mathijs, Thijs

Michaël

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van een van de vier aartsengelen die onder meer met Satan twistten en streed voor het lichaam van Mozes.

Betekenis: wie is God (gelijk)

Afleidingen: Chaël, Giel, Maggiel, Mihiel, Michele, Michelina, Michielle

Micha

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van minstens 13 mannelijke bijbelse personen.

Betekenis: wie is als Jahweh of de Heer

Afleidingen: Micah, Mika, Michaijah, Mich,

Monica

Herkomst: Voornaam van Carthaagse afkomst en Griekse oorsprong. In de 4^e eeuw de naam van 2 heiligen.

Betekenis: eenzame, ook wel: alleenzijnde

Afleidingen: Manique, Moniek, Monika, Nicky

Nadia

Herkomst: Overwegend Russisch-Slavische voornaam van Oudrussische oorsprong, ontleend aan de christelijke begrippen; geloof (-Vera), hoop (=Nadia) en liefde (=Ljoebov). Later kwam daar nog wijsheid (=Sonia) bij.

Betekenis: hoop

Afleidingen: Nadege, Nadette, Nadie, Nadine

Nanna

Herkomst: Voornaam van Gotisch-Germaanse oorsprong, hoewel meerdere afleidingen eerder zijn ontstaan uit de kindertaal, vandaar de vele naamvormingen die later gelijkgesteld werden met de naamstam Nan(d)-

Betekenis: waaghals, risiconemer, ook wel: gevaarlopende

Afleidingen: Nan, Nane, Nana, Nani, Nanie, Nanka, Nanke

Naomi

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van de vrouw van Elimelech en schoonmoeder van de moabitische meisjes Orpa en Ruth. Zij ging na de dood van haar man en 2 zonen met Ruth van Bethlehem naar Moab terug en bewerkstelligde aldaar het huwelijk van Ruth met Boaz.

Betekenis: lieflijkheid, aangenaamheid, ook wel: vriendelijkheid

Afleidingen: Noom, Naomie, Naömi, Nomi, Nomia

Napoleon

Herkomst: Franse voornaam van Latijnse afkomst en Griekse oorsprong. De voornaam is vooral bekend van de Franse keizer Napoleon I Bonaparte (1769-1821)

Betekenis: afkomstig uit Neapolis (het huidige Napels) ook wel: leeuw uit bebost dal

Afleidingen: Napoléon, Pol, Napoline

Narcissus

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam van Griekse oorsprong, ontleend uit de Oudgriekse mythologie waarin Narkissos een zoon was van de riviergod Cephisus en de nimf Liriope.

Betekenis: bedwelmd, ook wel: verdoofde

Afleidingen: Narcis, Narcisco, Narciss, Narcisse

Natalia

Herkomst: Voornaam van Latijnse oorsprong ontleend uit dies Natalis (=geboortedag) waarmee christelijk bedoeld werd de geboortedag van Christus, overeenkomstig kerstmis. Vandaar ook het gebruik dat meisjes die op 25 december geboren werden of worden deze naam toebedeeld krijgen.

Betekenis: geboortedag (dag van Christus), ook wel: geboren op kerstmis (=latere betekenis)

Afleidingen: Natal, Nat, Nataya, Nate, Natelie, Nathasia, Nattalie, Nathalie, Tasia, Tasha

Neil

Herkomst: Engels Amerikaanse voornaam van Oud-Ierse oorsprong ontleend uit het Oudierse Niul een vleivorm van uit het oorspronkelijk Keltische niadh.

Betekenis: kampioen, aanvoerder, ook wel: strijder

Afleidingen: Neal, Nealey, Niel, Niles, Nell, Nelle, Nyle

Nelson

Herkomst: Engelse voornaam oorspronkelijk ontleend aan de familienaam van de Engelse zeeheld en vlootofficier Horatio Nelson (1758-1805) die tot tweemaal toe de vloot van Napoleon versloeg.

Betekenis: zoon van Neil (=oorspronkelijke betekenis-, zoon van de kampioen, aanvoerder of strijder (=latere betekenis))

Afleidingen: Neils, Neilson, Nels, Niels, Nielson

Nestorius

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam van Griekse oorsprong ontleend uit de Griekse heldensage waarin Nestor of Nestoor (Grieks) de enige van de 12 zonen was van Neleus en Chloris die ont kwam aan de wraak van Herakles.

Betekenis: terugkerende

Afleidingen: Nesten, Nesto, Nestoor, Nestor, Nestora, Nester, Nestori, Nestorien, Nestoria

Nero

Herkomst: voornaam van Latijnse oorsprong en bekend van onder meer de stiefzoon van keizer Augustus.

Betekenis: streng, hard, wreed, sterk

Afleidingen: Néro, Néron

Nicolaas

Herkomst: Voornaam van tweestammig Griekse oorsprong en in de oudheid de naam van onder meer de Griekse historicus Nikolaos van Damaskos (64 voor Christus – 5 na Christus) evenals in het Nieuwe Testament de naam van een oorspronkelijk heidens persoon uit Antiochië die eerst tot de joodse en daarna tot de Christelijke gemeenschap is overgegaan.

Betekenis: overwinnaar van het volk

Afleidingen: Claas, Coletus, Klaas, Klaasje, Nickje, Niels, Colet, Coleta, Nick, Nickje, Nicky, Nikki

Nina

Herkomst: Voornaam van diverse afkomst en oorsprong deels ontstaan als bakernaam uit de kindertaal en afgeleid als sterke naamverkortung uit onder meer Antonina (Antonius), Annina (Anna), en Giovannina (Joannes) zonder eigen betekenis.

Betekenis: woning of woonplaats (=Akkadisch-Assyrische betekenis), kind of meisje (=Spaanse betekenis)

Afleidingen: Ninoy, Nené, Nien, Ninny

Noël

Herkomst: Voornaam van Oudfranse afkomst, die ontleend werd aan Nouel en oorspronkelijk afgeleid en vervormd vanuit het Latijnse Natalis, voluit Natalis (geboortedag van Christus).

Betekenis: (geboren op) kerstmis of kerstdag

Afleidingen: Noëla, Noëlie, Noëlla, Novela, Nowell, Noeline

Nora

Herkomst: Voornaam ontstaan als naamverkortung uit Eleonora en in mindere mate uit Honora (Honoratius) en het Ierse Annour (Annora).

Betekenis: God is mijn licht (=betekenis Eleonora), geëerde (=betekenis Honora)

Afleidingen: Noor, Noortje, Norissa, Nory, Nuura, Norita

Het vervolg van de voornamen kunt u lezen in de volgende editie van Vaertlinck Contact (vierde nummer van de dertiende jaargang)

Bewerking: Natalie Geuens
Bron: Het Groot Voornamenboek

Verslag over een ontvluchting van vijf gedetineerden en een poging tot ontvluchting van vier andere

Heden morgen rond 2 u, werd de bewaarder van dienst in de celafdeling, door geklop op de deur van kamer 5 verwittigd dat er zich in die kamer een ontvluchting voorgedaan had. Het alarm wordt onmiddellijk gegeven: de hoofdbewaarder met de medewerking van andere in de inrichting verblijvende agenten, hebben onmiddellijk een klopjacht ingericht in de richting van de houten brug, zich bevindende achter het fort en waarlangs destijds de uitgegraven gronden werden weggevoerd; deze brug was gedeeltelijk onderbroken; aan de brug was zelf niets meer te zien, zodat de hangars die zich aan de achterkant van het fort bevinden, onderzocht werden en in één daarvan werden, gelegen op de grond, vier personen aangetroffen. Deze hebben geen weerstand geboden en werden in verzekerde bewaring geplaatst in de tuchtafdeling.

Uit een zorgvuldig gedaan appel in kamer vijf, ter gelegenheid van de overplaatsing der nog aanwezige gedetineerden in kamer 7 bleek dat ontbraken :

J.M., geboren te Luik

G.N., geboren te Awans

V.B.G., geboren te Luik

V.B.W., geboren te Luik

Q.D., geboren te Fontaine-L'Éveque.

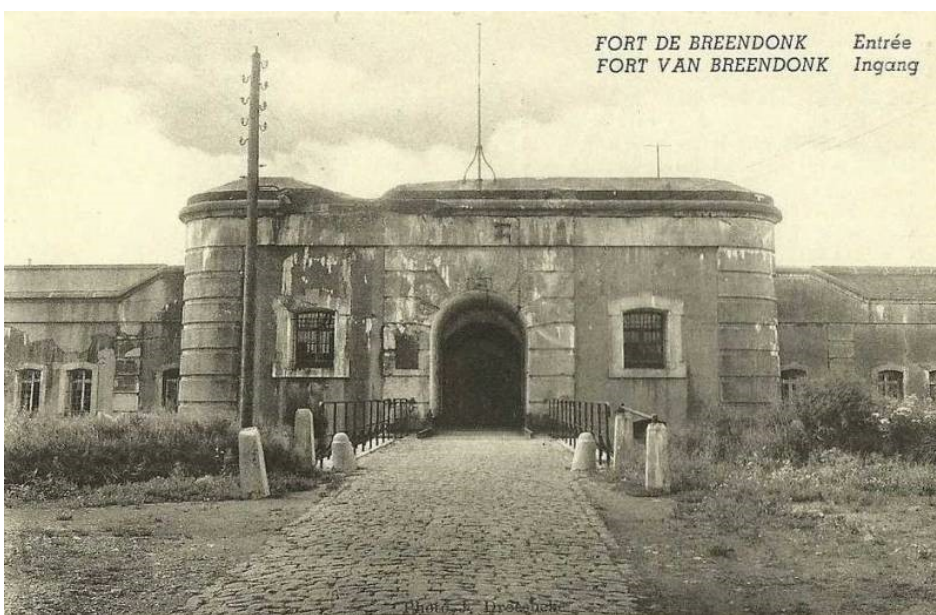
De ingezette nazoeking in en om het fort gaven alleenlijk voetsporen aan in de sneeuw; de rijkswacht heeft opzoeking gedaan gedurende meerdere uren doch is er niet in gelukt de ontvluchte personen te achterhalen.

Het ingestelde onderzoek heeft uitgewezen dat een ijzeren staaf die de buitenvensterafsluiting uitmaakt, doorgezaagd werd door middel van een metaalzaag.

Eens buiten de kamer behoefde een kleine afschutting overklommen te worden en alzo waren de ontvluchten buiten de eigenlijke gebouwen van het fort.

Verslag gedateerd op 10 januari 1945.

Wat zijn de omstandigheden begin januari 1945 ? Door de onverwachte tegenaanval van de Duitsers in het Ardenenoffensief, besluit Binnenlandse Zaken de collaborateurs en de incivieken die gevangen zitten in Luik, over te plaatsen naar Breendonk. Het zijn dan ook, alle 9 gedetineerden, mensen die afkomstig zijn van de streek van Luik. Bovendien is het aantal overgeplaatsten (800) van die aard dat de bewaking van het fort ontoereikend is.



In de narapporten is dan ook te lezen dat er terstond overgegaan wordt tot voorlopige ter beschikkingstelling van rijkswachters tot de aanwerving van bijkomende bewakers.

En *pour la petite histoire*, de vijf voortvluchtigen werden op 16 januari gevat door de politie van Vilvoorde.

Een beladen bezoek aan het voormalige concentratiekamp Struthof-Natzweiler

Het voormalige concentratiekamp ligt ongeveer een vijftig kilometer buiten Straatsburg bij de plaats Natzwiller (Duits: Natzweiler). Het ligt in een bosrijke omgeving en is niet te bespeuren van op de weg.



Ingang en onthaal.

Dit is het enige door de Duitsers opgezet concentratiekamp in Frankrijk. Deze plaats is gekozen door Albert Speer wegens het aanwezig zijn van graniet, bestemd voor de bouw van de nieuwe hoofdstad "Germania". Het kamp werd beheerd door de SS en er werden talrijke experimenten op mensen uitgevoerd.

Het moderne inkomgebouw met o.a. een museum, cafetaria en een auditorium ziet er immens uit. Het is een plaats van voorlichting, bezinning en ontmoeten.

Het geeft een indruk van wat u te wachten staat. Het is gebouwd boven de "Kartoffelkeller", een kelder gebouwd door de gedeporteerden en bijna 120 m lang. De kelder is het symbool geworden van onderdrukking en uitputting door het onmenselijk werk en de mishandelingen, door de Nazi's bedreven.

Het gehele kamp is eigendom van het Franse Ministerie van Defensie en sinds 2011 een historisch monument. Het kamp is gereduceerd tot vier barakken, waaronder de gevangenis (binnen het kamp gelegen), het crematorium en het museum gewijd aan de geschiedenis van het Konzentrationslager-Natzweiler.

De gaskamer is gebouwd op verzoek van Nazi professoren, daar konden ze ongemerkt doorgaan met experimenten op mensen.



Ingang van het concentratiekamp.

Het concentratiekamp Natzweiler werd in mei 1941 in het plaatsje "Le Struthof" in de geannexeerde Elzas geopend. De Nazi's besluiten hier een concentratiekamp neer te poten om een nabij gelegen roze granietlaag te ontginnen.



Tekening gemaakt door een gevangene.

In dit kamp worden voornamelijk krijgsgevangenen, politieke gevangenen, verzetsstrijders die opgepakt werden wegens hun anti-nazi houding opgesloten. Ook vanwege hun ras werden er joden en zigeuners, homo's en Jehova Getuigen opgesloten.

In 1943 vertoeven er gedeporteerden uit 31 landen, waaronder 387 Belgen. In dat zelfde jaar komen ook de gevangenen "Nacht und Nebel" aan voorbestemd om te verdwijnen zonder en spoor achter te laten. Het merendeel van de "Nacht und Nebel"-gevangenen werden barbaars behandeld en werden meestal op een hongerdieet geplaatst, zij werkten in de steengroeven tot de dood volgde.



Tafel waarop de autopsies werden uitgevoerd.



Verbrandingsoven.

Verzetstrijders uit verschillende landen zijn op een gruwelijke wijze om het leven gekomen, ook Belgen. De gaskamers deden hun werk voor experimenteel onderzoek, ook een verbrandingsoven werd voorzien.

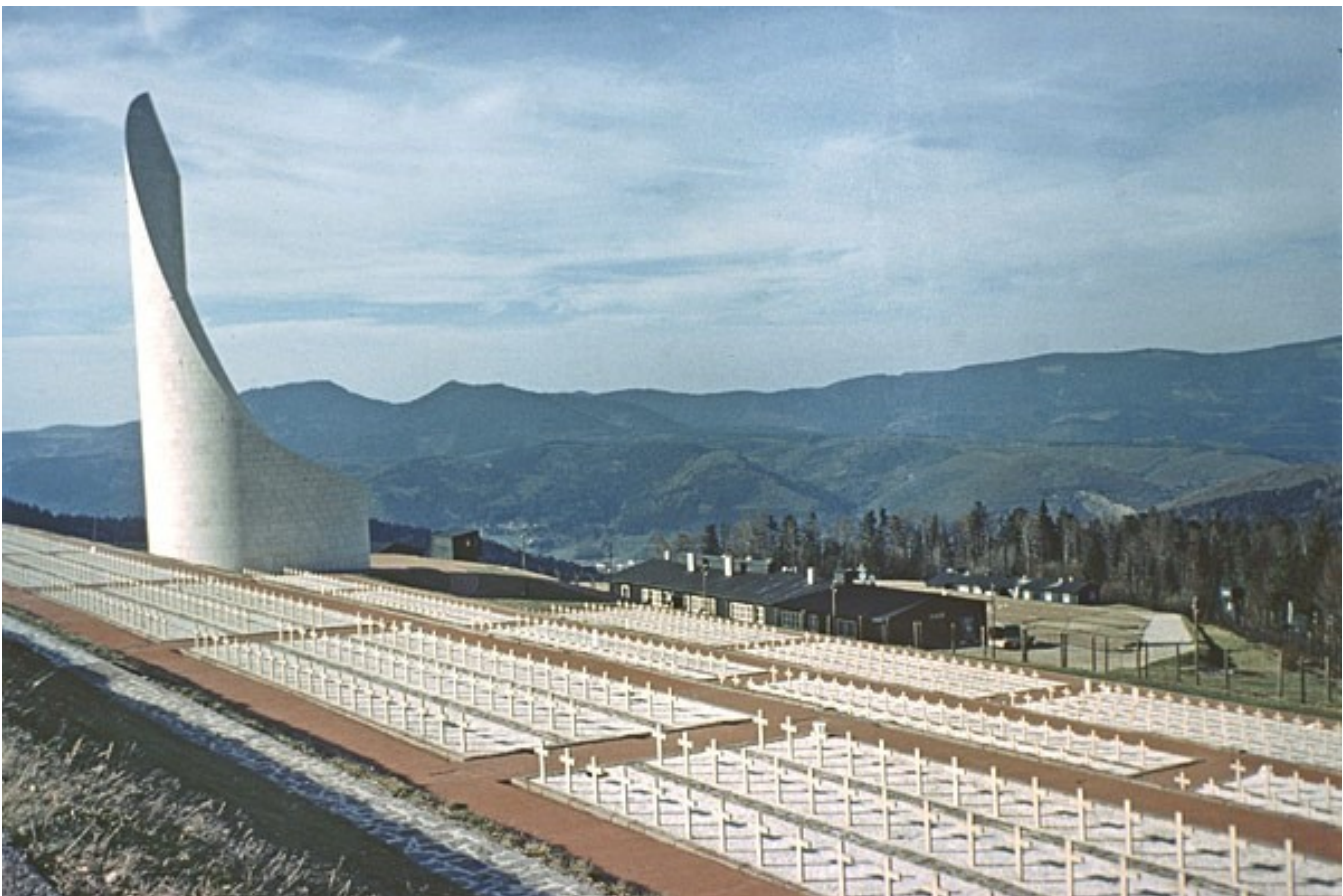
In september 1944 evacueerden de Nazi's het kamp wegens het oprukken van de geallieerde legers. Tussen 1941 en 1945 zijn 52.000 gedeporteerden in dit kamp en de nevenkampen geweest. Daarvan stierven er ruim 22.000 aan uitputting, onmenselijke behandeling of honger. Vele anderen waren slachtoffer van pseudo-medische experimenten.

Natzweiler-Struthof was een van de moorddadigste kampen van het SS-systeem.

Menselijke experimenten: sinds augustus 1943 was de gaskamer en het crematorium rechtstreeks door het Anatomisch Instituut van de Reichsuniversität van Straatsburg gefinancierd en werd bestuurd door Kapitein SS-arts Augustus Hirt. Dr. Hirt was lid van de wetenschappelijke afdeling van de SS, de SS-Ahnenerbe.

Dr. Hirt organiseerde een transfert van uit Auschwitz naar Natzweiler. 130 mensen worden vergast in de zomer van 1943. Zesentachtig (86) mensen zouden gebruikt zijn om een "collectie" van skeletten te maken. Deze werden nadien gebruikt om te experimenteren met allerlei chemische producten. Naast de 387 Belgen waren er ook 676 Nederlanders, een groep van 51.684 gevangenen waren van Poolse en Russische afkomst.

Dit voormalige concentratiekamp Natzweiler-Struthof is het Centre européen du Résistant déporté (CERD).



Zicht op het monument en de begraafplaats.

Bronnen: Wikipedia.

Voormalig Concentratiekamp Natzweiler-Struthof : Persdossier.

Foto's: René Pattyn, 2017.

September 2017

René Pattyn

Belastingen zijn van alle tijden!

Via belastingen naar onafhankelijkheid.

Koning Willem I zwaait de scepter over zijn onderdanen.



Afkondiging uit 1823, aangeplakt in Willebroek, op de normaal voorziene plaatsen om de bevolking in te lichten. (Bron: RABeveren)

(De tekst werd naar hedendaags Nederlands omgezet)

De burgemeester en secretaris van de gemeente Willebroek kondigen aan dat:

Gelet op artikel 51 en 52 van de wet van 28 juni 1822 verschenen in het Staatsblad nr. 15, op het personeel, houdende:

Art. 51 - Bij de invoering van deze wet en vervolgens jaarlijks, zal er voor de berekening van het

bedrag van de personele (= persoonlijke) belasting, een beschrijving gebeuren aan de wonin-

gen van de inwoners. Het zal voor de eerste keer gebeuren onmiddellijk nadat deze wet verbindend zal zijn en vanaf dan jaarlijks zo vroeg mogelijk.

Art. 52 – De hoofden van de Gemeentebesturen zullen op aanvraag van de Ontvangers, bij openbare afkondiging aan de inwoners, ten minste acht dagen vooraf bekend maken, de tijd, wanneer de beschrijvingsbiljetten zullen rondgebracht en afgehaald worden.

De Ontvanger van de directe belastingen van deze gemeente, volgens zijn brief gedateerd 12 februari 1823, zal aan de inwoners de beschrijvingsbiljetten laten bezorgen op

22 en 23 februari aanstaande.

Deze beschrijvingsbiljetten zullen al enkele 'vaste posten' vermelden, die als basis zullen dienen voor de te betalen belastingen, nl.:

1. De huurwaarde
2. De deuren en vensters
3. De haardsteden
4. Het meubilair
5. De dienstboden en
6. De paarden

Deze biljetten zullen aan elke inwoner gegeven worden omwille zijn verplichting tot betaling aan de Rijkschatkist. De inwoners zullen vragen krijgen die ze zo nauwkeurig mogelijk en waarheidsgetrouw moeten invullen.

Acht dagen na het ronddragen van de biljetten zullen ze terug opgehaald worden door de Ontvanger of door zijn aangestelde. Aan wie niet kon lezen en schrijven werd ook gedacht: het staat iedere inwoner vrij om het biljet te laten invullen en te laten ondertekenen door de Ontvanger of door zijn aangestelde.

De inwoner die geen invulbiljet overhandigd kreeg, moet volgens art. 62 van de wet zich bekend maken binnen de acht dagen nadat de ophaaltijd verstreken is ofwel ten laatste op 3 maart 1823. Zij moeten zelf het biljet gaan afhalen of doen afhalen in het kantoor van de Ontvanger, het behoorlijk invullen en terugbezorgen.

Bij nalatigheid, waaronder het niet respecteren van de opgegeven tijdslimiet binnen dewelke men het biljet moet terugbezorgen, onnauwkeurige en valse aangiften bij het invullen van de biljetten, zullen beboet en bestraft worden volgens art. 63 en 64, en art. 85 tot 88 door de wet vastgelegd.

Ter informatie van de inwoners wordt hen meegedeeld dat voor de berekening van de door hen te betalen belastingen, rekening wordt gehouden met deuren en vensters. En dat er **2.654 zielen** leven in Willebroek in **1823**.

Er wordt aan iedereen aangeraden zich strikt aan bovenstaande bepalingen te houden, en door orde en nauwkeurigheid de bovengenoemde belasting te bevorderen, ten einde zichzelf geen schade te berokkenen.

Opdat niemand zou kunnen zeggen 'dat hij niet op de hoogte was van deze nieuwe richtlijnen' zal de bekendmaking alom aangekondigd en aangeplakt worden, zoals gebruikelijk.

De Ontvanger der directe belastingen zal een afschrift bekomen (van deze afkondiging), zodat hij op de hoogte is dat het gemeentebestuur, van zijn kant het nodige heeft gedaan.

Gedaan te Willebroek, den 12 februari 1823,
Het bestuur der gemeente van Willebroek, burgemeester Janssens, secretaris Peeters (handtekeningen).



Afbeelding koning Willem I (1772-1843)

12 februari 1823

Bovenstaande gedrukte 'afkondiging' in verband met nieuwe belastingen dateert van 12 februari 1823 en betreft Willebroek. De nieuwe belastingen waren niet alleen van kracht in Willebroek, maar bij nader inzien in het ganse land ... Noord- en Zuid Nederland, wel te verstaan. Ook het groothertogdom Luxemburg werd toen bij de Nederlanden gerekend.

In de 'afkondiging', die we vonden in het Rijksarchief te Beveren, valt al dadelijk de bijna smekende, belerende toon op van burgemeester Janssens ... Alstublieft, doe wat er van u gevraagd wordt ... probeer niet te frauderen met

de aangifte want u zal gestraft worden... Morde 'het volk' toen al?

Koning Willem I

Koning Willem I, zijn grote ambities en bijgevolg de nodige nieuwe belastingen om zijn ideeën ten uitvoer te brengen...

We bevinden ons in de periode 1815-1830.

Onze voorouders zijn recent 'verlost' van het gehate Franse bewind (1795-1815).

Napoleon werd definitief verslagen te Waterloo op 18 juni 1815.

Het Nederlandse Huis van Oranje-Nassau leverde de nieuwe koning. Willem-Frederik, de zoon van de laatste Stadhouder van de Republiek werd in maart 1815 ingehuldigd als Koning Willem I.

Voor de val van Napoleon verblijft de Prins van Oranje in Engeland. Op 30 november 1813 keert hij op verzoek van enkele vooraanstaande Nederlanders terug naar Nederland. Op 2 december 1813, wordt de Prins in Amsterdam tot Soeverein Vorst uitgeroepen. Tijdens het Congres in Wenen hadden de Geallieerden bepaald dat Nederland, België en Luxemburg werden samengevoegd, als buffer

tussen Duitsland en Frankrijk, verenigd onder de Oranjes en ze beslisten dat Willem-Frederik, koning van Nederland en België werd en groothertog van Luxemburg.

In 1823 leven onze voorouders dus in een nieuwe staat, een

diplomatieke constructie die zonder de burgers te raadplegen tot stand kwam. En de onderdanen hebben een nieuwe koning.

De ambitieuze Willem I wil zijn koninkrijk laten uitgroeien tot een Europese staat van belang.

Daadkrachtig neemt hij ingrijpende maatregelen ter ondersteuning van industrie, infrastructuur en onderwijs. Hij was de oprichter van de eerste Nederlandstalige universiteit in Gent. Het huidige België kende een stevige bloeiperiode onder zijn korte beleid. Antwerpen wist uit te groeien tot de belangrijkste havenstad van het nieuwe koninkrijk. Ook wat betreft belastingen neemt Willem doortastende maatregelen. Begrijpelijk, voor grootse plannen zijn veel centjes nodig.



Gulden der Nederlanden met afbeelding Willem
Bron: www.knm.nl



Kaart in 1815 van het nieuwe rijk

Willem I had, zoals alle Europese leiders van na 1815, een autoritaire regeerstijl. Zo voortvarend hij de economie stimuleerde, zo conservatief was zijn politiek. De economie stimuleerde hij met de oprichting van de Generale Maatschappij (een belangrijke Belgische investeringsmaatschappij), die aan de wieg stond van de industriële revolutie in de Zuidelijke Nederlanden en de oprichting van de eerste Nederlandstalige universiteit in Gent. Zijn conservatieve politiek bleek uit de onvertegenwoordiging van Zuid-

Nederlanders (Belgen) in het bestuur en de legerleiding, hoewel ze een groter deel van de bevolking en het leger uitmaakten. De dwang, het Nederlands als voertaal, te gebruiken, kreeg veel tegenstand in het Zuiden, waar Wallonië, de kerkelijke leiders, de adel en de bourgeoisie in Vlaanderen Frans sprak. De katholieken - de meerderheid van de bevolking - eisten vrijheid van onderwijs en godsdienst en de nieuw-liberalen hadden bezwaren tegen de onderdrukkende regeerstijl van Willem I. Dit leidde tot het unionisme en toen dit samengaan - unie tussen katholieken en liberalen - , geleid door jonge intellectuelen, aan kracht won, werd de afscheiding een ernstig alternatief. In 1829 verhevigde de oppositie van de Zuid-Nederlandse parlementsleden in de Staten-Generaal. Vooral het Franstalige deel van de burgerij uitte zijn ongenoegen met 'patriottische banketten' en 'petities' naar Den Haag. Het strafrechtelijk beteugelen van de oppositie maakte dat 'martelaars' zoals Louis de Potter nationale bekendheid kregen en in sommige kringen tot het heldendom opklommen.

Onvrede

Vooral in de Zuidelijke Nederlanden groeit het verzet tegen Willem I.

Al vijftien jaar heerst er bij het Belgische volk veel onvrede. Het katholieke zuiden is niet blij met een protestantse koning. De Franstalige edelen storen zich eraan dat de regering Nederlands spreekt en de liberalen vinden dat de koning te machtig is en zich met teveel zaken bemoeit. Ondertussen wordt de anti-Oranje stemming aangewakkerd door Franse provocateurs.

Rond 1825 neemt de ontevredenheid in het zuiden nog sneller toe. De kritiek op de belasting op het graanmalen klinkt steeds luider en wordt gesteund door een morrende achterban van bakkers, molenaars en boeren.



De Muntshouburg in Brussel

Op 25 augustus 1830 verzamelt zich een groepje relschoppers rond de Muntshouburg in Brussel. Ter gelegenheid van de verjaardag van Koning Willem I, wordt daar de opera La Muette de Portici (de Stomme van Portici) gespeeld. Een stuk over een opstand tegen de Napolitaanse koninklijke garde. Bij de aria Amour sacré de la patrie (heilige liefde voor het vaderland) breekt de oproer los.



Tafereel van de Septemberdagen 1830 op de Grote Markt te Brussel (Gustaaf Wappers, 1835)

Tientallen bezoekers rennen naar buiten en samen met het groepje relschoppers slaan ze ruiten in, plunderen ze winkels en verzamelen ze wapens.

Het is het begin

van de Belgische opstand, het startsein van een onafhankelijk België. Met deze Belgische Opstand van 1830

loopt het definitief mis voor Willem I, het zuiden scheurt zich af...



Belgische revolutie van 25 augustus 1830 - 4 oktober 1830

De belastingen bleven bestaan ... er is niets nieuws onder de zon!

Transcriptie en bewerking: Annie Van Dessel
Bronnen: Rijksarchief Beveren, Wikipedia voor de afbeeldingen en bijkomende historische feiten.

Ere-Leden

DERYCKE NOEL
DUYSBURGH KAREL
FOQUE GUY
HUYGENS GUY (Syndic Pro)
TIERENS DESIRE
VAN AUWENIS AUGUSTINUS

Gent
Leest
Willebroek
Willebroek
Willebroek
Willebroek

VAN DER VLIET FRANS
VAN DESSEL ANNIE
VAN DYCK GEORGES
VAN HOOYMISSEN CARL
VERLINDEN JUDITH
VLEUGELS-BREMS

Willebroek
Willebroek
Keerbergen
Willebroek
Willebroek
Kontich

Steunende Leden

AERTS-DE DYCKER
ATELIER VAN DEN BOGAERT BVBA
BROCK JOHAN
BUGGENHOUDT ANDRE
COENJAERTS RAF
DALLE-HAUCHECORNE
DE BOECK W.-DELALIEUX S.
DE BRUYN PETER
DE JONGHE-TORFS
DELETTE ALFRED
FRANS Victor
GEUENS NATALIE
HERMANS JAN
HEYMANS WILLY
KETELS-MANNAERTS
KUTERNA JAAK
MAES ALFONS
MUYSHONDT DIRK
PATTYN RENE

Vilvoorde
Willebroek
Willebroek
Willebroek
Willebroek
Willebroek
Kapellen
Willebroek
Willebroek
Willebroek
Heindonk
Breendonk
Tisselt
Elewijt
Willebroek
Oostduinkerke
Willebroek
Willebroek
Willebroek

PEETERS JAN
SCHAERLAECKEN-COOLS
SCHROVEN IVO BVBA
SELLESLAGH-DE RUDDER
SIEBENS MARCEL
SOMERS RONNY
VAN ASBROECK JAN
VAN BUGGENHOUT JOZEF
VAN CAUTER ALAIN
VAN DER KRIEKEN HENDRIK
VAN HUMBEECK-VAN PRAET
VAN EEDE-TEMMERMAN
VAN INGELGEM IRENA
VAN NOTEN YVES
VERHOEVEN-FOQUE
VERSCHAEREN GERRY
VERTREPEN FRANS
VLEMINCKX ALBERT

Breendonk
Willebroek
Bonheiden
Willebroek
Reet
Willebroek
Willebroek
Tisselt
Willebroek
Mechelen
Willebroek
Wemmel
Willebroek
Bornem
Blaasveld
Willebroek
Willebroek
Blaasveld



Nieuwe privacywet

Ook Vaertlinck vzw is gehouden aan het toepassen van de nieuwe privacywet de "GDPR-regelgeving".

Aangezien Vaertlinck over enkele gegevens van jullie bezitten kunnen wij de nieuwe regelgeving niet negeren.

Wij bezitten van jullie volgende gegevens: Naam en voornaam, volledig adres, en voor een aantal het e-mailadres en geboortedatum.

Deze gegevens worden gebruikt voor het bezorgen van ons tijdschrift of soms een uitnodiging voor een activiteit.

Jullie kunnen ten allen tijde bij onze secretaris een afspraak maken om jullie gegevens in te zien, te wijzigen of te schrappen (kan ook per e-mail).



DEVOTIONALIA BEURS TE BREENDONK



ZONDAG 7 OKTOBER 2018

VAN 8 TOT 12 UUR

ZAAL 'T CENTRUM

Jan Hammeneckerstraat 32 – 2870 Breendonk

Ingericht door: Vaertlinck vzw
Genealogische en Heemkundige Kring

Info: pe.jan@skynet.be ☎ 0477/626 984

Secretariaat: rene.pattyn@telenet.be ☎ 0477/266 537



VU: Rene Pattyn, Molenweg 24, 2830 Willebroek

Mededelingen

Archief Vaertlinck

Centrum Jan Van Winghe, Capt. Trippstraat 33, 2830 Willebroek, lokaal 28. Elke tweede en vierde zaterdag van de maand van 09.00 tot 12.00 uur of op afspraak: rene.pattyn@telenet.be.

Agenda

7 oktober 2018 Devotionaliabeurs (zie hiernaast)

Website

www.vaertlinck.be

www.facebook.com/vaertlinck

Meewerken

Heb je een vlotte pen of wil je op een andere manier een praktische of materiële bijdrage leveren aan onze werking, neem dan contact op met ons secretariaat: Molenweg 24, 2830 Willebroek, gsm 0477-266 537, rene.pattyn@telenet.be.



WO II 1940-1945

Oproep Vaertlinck vzw

Tweede Wereldoorlog 1940-1945

De Genealogische en Heemkundige vereniging Vaertlinck vzw Willebroek doet een oproep aan de volledige bevolking van Willebroek aangaande de Tweede Wereldoorlog.

Inwoners die in het bezit zouden zijn van oude documenten, dagboeken en andere stukken over bewuste periode worden opgeroepen om in de eerste plaats zich eventueel kenbaar te maken en hun documenten van familieleden elektronisch te laten bewerken.

Mensen die geen interesse meer zouden hebben in hun documenten van hun voorouders en ouders kunnen deze schenken aan Vaertlinck vzw. Andere personen krijgen hun volledig documenten terug.

Onze inzet is om toch zeer belangrijke gegevens te beschermen tegen vernietiging. Het zou meer inzicht kunnen geven in de oorlogsgeschiedenis en een passende herdenking van diegenen die geleden hebben.

Contactadres: rene.pattyn@telenet.be of Molenweg 24 – 2830 Willebroek. Tevens kan men elke 2^{de} en 4^{de} zaterdag van de maand ons documentatiecentrum bezoeken: Centrum Jan Van Winghe, Capt. Trippstraat 33 te Willebroek (1^{ste} verdieping) van 9 tot 12 uur.

De redactie.

上海酒家

CHINEES RESTAURANT SHANGHAI

Stationsplein 2
2830 Willebroek
Tel. 03 886 74 96

Ruime parking

Heeft u allergenen, gelieve dit te melden
bij bestelling. Wij trachten u zo goed
mogelijk verder te helpen.

Maandag	17u30-21u30
Dinsdag	GESLOTEN
Woensdag	GESLOTEN
Donderdag	17u30-21u30
Vrijdag	17u30-21u30
Zaterdag	17u30-21u30
Zondag	12u00-14u00 17u30-21u30

JUWELEN
UURWERKEN
Jan Maes



L. De Naeyerplein 31
2830 Willebroek
03 886 86 26

Bruul 85
2800 Mechelen
015 20 15 21

www.jan-maes-mechelen.be

SARA
Kleermaker

Overwinningstraat 47
2830 Willebroek
Tel. 0495 89 87 08
www.kleermakersara-willebroek.be

Kleine herstellingen
Retouches
Kleding op maat

Dinsdag tot Zaterdag van 9u30 - 18u00

De Maeyer
 Visspecialzaak
 Traiteur

Vooruitgangsstraat 106 | 2830 Willebroek
 Tel. 03 860 93 31 | Fax 03 860 93 30
 info@visspecialzaak.be

2017
 2018

Alle dagen
 culinair feest

Onze traiteurdienst
 voor elke gelegenheid

**MEUBELEN
 J. VANDENBERGH**

Brielen 5
 2830 Tisselt
 tel. 03-886 66 03
www.meubelenvandenbergh.be



Openingsuren: Maandag t/m zaterdag van 10 tot 18 u.
 Zondag 13.30 tot 18u. en donderdag gesloten



AD Willebroek

**Dendermondsesteenweg 168/A
 2830 Willebroek
 Tel. 03 886 41 30**

Openingsuren

Maandag van 12u30 - 19u00
 Dinsdag van 08u00 - 19u00
 Woensdag van 08u00 - 19u00
 Donderdag van 08u00 - 19u00

Vrijdag van 08u00 - 19u00
 Zaterdag van 08u00 - 19u00
 Zondag van 08u00 - 12u30
 Feestdagen van 08u00 - 12u30

Info@vaertlinck.be


Uw
advertentie
hier?

Dat kan!

contacteer
ONS



 **Groep
Kerremans**

 **Zakenkantoor
Kerremans & Co**

VERZEKERINGEN
BANK

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be



CBFA: 040356A-cB

 **Vastgoed
Kerremans**

VERKOOP
VERHUUR
BEHEER

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

BIV KERREMANS STEVE: 503785

BOEKSKE

Overwinningstraat 76 - Willebroek

Tel. 03/886.73.84



Krantenronde voor 7uur geleverd

WOONDECORATIE PEPERMANS

Herman Vosstraat 46

2830 Willebroek

Tel. 03/886 68 23

Fax: 03/866 15 00



Vast tapijt – Tapijten
Textiel – Vloerbekleding
Gordijnen – Overgordijnen
Onderhoud - Laminaat
Behangpapier
Verven | Mengmachine

onlinetapijten

Tapijtenspecialist. Moderne winkel. Inspirerende webshop.



Zoek uw
droomtapijt in
onze webshop...

www.onlinetapijten.be

of kom langs in
de showroom...



SHOWROOM

August Van Landeghemstraat 93,
2830 Willebroek

✉ info@onlinetapijten.be

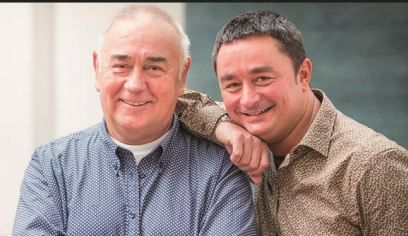
☎ 03/886 66 08

OPENINGSUREN

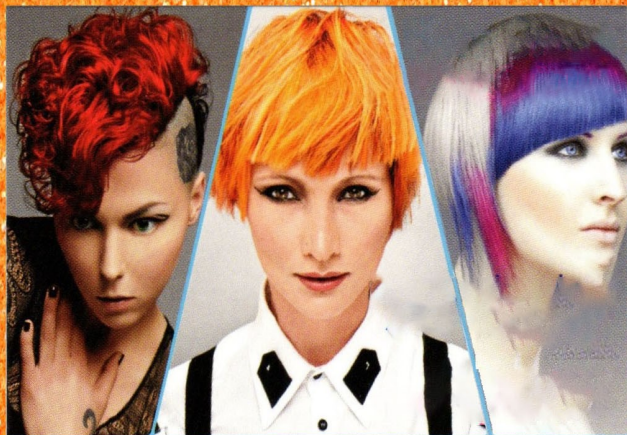
Ma, Di, Do, Vr, Za: 10-18u

Zo 13-18u

Wo gesloten



Hair Salon APHRODITE



Nieuwstraat 23
2830 Willebroek
Tel: 03 866 37 10
ALTIJD OP AFSpraak

ELECTRO W. CLEEMPUT n.v.

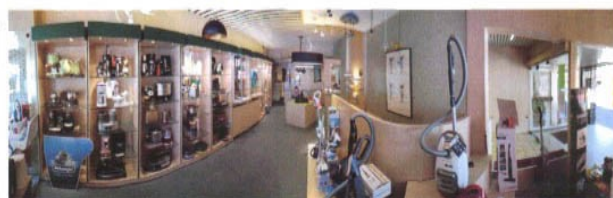


Algemene elektriciteitswerken
Verlichting
Verwarming
- erkend verdeler -
DIMPLEX

Huishoudtoestellen
Ventilatie
Kookpotten en pannen
van Demeyere en Staub



Overwinningstraat
100 - 102
2830 Willebroek
Tel. 03/886 77 37
Fax. 03/886 79 54



Café-Taverne "CASINO"

bij Chris

Oud-Sasplein 3
2830 Willebroek
Tel. 03 886 68 72

Dinsdag gesloten

Verzorgde dranken
Biljart

Anno 1905



Het Groene Huis

Bloemen en Planten

Geschenken

Grafdecoraties

Bruidswerk

Bloemschik cursussen

Overwinningsstraat 163 B | 2830 Willebroek
tel 03 860 10 17 | gsm 0478 480 735



www.hetgroenehuis.be



PLAZA
Bistro

Overwinningsstraat 161
2830 Willebroek
tel 03 860 49 88
www.plazabistro.be



Van Tricht nv

Agentschap AXA Bank
Verzekeringmakelaar

L. De Naeyerplein 16 – 2830 Willebroek
Tel: 03/866 87 33

Mail: yvette.vandemaele.15515@axa-bank.be
Katleen.vercammen.15515@axa-bank.be

Openingsuren

Maandag: 9u – 12u en 14u – 18u
Dinsdag: op afspraak
Woensdag: 9u – 12u en namiddag op afspraak
Donderdag: 9u – 12u en 14u – 18u
Vrijdag: 9u – 12u en namiddag op afspraak
Zaterdag: op afspraak

Selfservice: 7 op 7 van 6u tot 22u



Rijwielen en Naaimachines

CLAESSENS

Mechelsesteenweg 8
(aan de brug)
2830 Willebroek

Tel: 03/886 62 70 - 03/886 38 51

Openingsuren:

Dinsdag tot Vrijdag
09.00 tot 12.00 en van 13.30 tot 19.00

Zaterdag
09.00 tot 12.00 en van 13.30 tot 18.00

Maandag en Zondag
Gesloten



Bakkerij Philippe

Kerkstraat 26 - 2830 Willebroek

Tel. 03 886 65 09

4 broodautomaten

Baeckelmannsstraat: Centeabank

Kard. Cardijnlaan Tisselt

Vennestraat Willebroek

Bezelaerstraat Blaasveld

KEUKENCENTER MASURE

KEUKENS - BADKAMERS - DRESSINGS

Kleine Amer 15
2870 Kalfort - Puurs

Tel: 03 889 22 48

info@keukensmasure.be

Openingsuren

MA-VRIJ
10u - 18u30

Zaterdag
10u - 17u00

Zondagen en Feestdagen
Gesloten



Café Knock-Palace

bij Patrick

August Van Landeghemplein 8
2830 Willebroek
Tel. 03/886 78 39

Donderdag gesloten

Café Central

Trendy café in 't centrum

August Van Landeghemplein 7
2830 Willebroek
Tel. 03/886 78 39

Dinsdag gesloten

Verzorgde bediening | Vergaderzaal beschikbaar